

Σ
Υ
Ν
Δ
Ε
Σ
Μ
Ο
Σ

Σ
Υ
Ρ
Ι
Α
Ν
Ω
Ν

Έτος Ιδρύσεως 1900

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Ύλη από την Ηλεκτρονική Έκδοση

Έτος 24ο -Τεύχος 94

1/07/19 έως 30/09/2019

Φθινοπωρινοί κολυμβητές..

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Έτος Ιδρύσεως 1900

Πατριωτικό - Πολιτιστικό - Φιλανθρωπικό Σωματείο

3ης Σεπτεμβρίου 56 - 5ος Όροφος

10433 Αθήνα

Τηλ & Φαξ : 210 8226785

E-Mail : syn.syrianon@gmail.com

: synsyrianon@synd.gr

Ιστοχώρος : www.synd.gr

Ηλεκτρονική Διαδικτυακή Έκδοση

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΡΙΑΝΩΝ

Ενημερωτικό Περιοδικό

Έτος 24ο - Τεύχος 94

ΙΟΥΛ -ΑΥΓ - ΣΕΠ 2019

ISSN 2241 - 9497

Υπεύθυνος Έκδοσης

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΦΙΑΣ

Πρόεδρος Συνδέσμου

Δημιουργία - Ενημέρωση

Κώστας Ν. Παπαπολίζος

Διόρθωση κειμένων

Χρήστος Θανόπουλος

Συνεργάτες παρόντος τεύχους αλφαβητικά

Δημήτρης Βόϊκος

Χρήστος Θανόπουλος

Θάνος Θραψιάδης

Τάκης Κυριτσόπουλος

Μαρία Ρώτα

Νίκος Σαλίβερους

Δημήτρης Σουλιώτης

Δακτυλογράφηση Κειμένων

Χρήστος Θανόπουλος

Ασπασία Τριανταφυλλίδου

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τα ευυπόγραφα [κείμενα](#) εκφράζουν τις προσωπικές και μόνο θέσεις των [συνεργατών](#) συγγραφέων τους και συνεπώς δεν απηχούν τις θέσεις του εντύπου μας, το οποίο όμως διατηρεί το δικαίωμα να τα τροποποιεί όταν αυτό κριθεί αναγκαίο.

Ψηφιακή Εκτύπωση Περιοδικού από την «Γράμμα Εικόνα» του Νίκου Χατζίρη
Ζακύνθου 16 – 11361 Αθήνα Τηλ 2108841197

Σάββατο 12 Οκτωβρίου 2019

Εκδρομή στην Αχαΐα, Λίμνη Τσιβλού, Ζαρούχλα

Το ξέγνοιαστο καλοκαιράκι πέρασε και την σκυτάλη πήραν τα δροσερά πρωτοβρόχια του Σεπτεμβρίου. Η μαγευτική φύση, φορώντας το φθινοπωρινό χρυσοκίτρινο και πορτοκαλοκάστανο πέπλο της, μας προσκαλεί να την εξερευνήσουμε και να την απολαύσουμε. Πρώτος σταθμός, η πανέμορφη γαλάζια Λίμνη Τσιβλού και το ορεινό χωριό Ζαρούχλα, πνιγμένα μέσα στα καταπράσινα δάση από έλατα και καστανιές του Χελμού. Εκεί που η Γκόλφω συναντούσε κρυφά στη βρύση τον αγαπημένο της Τάσο και τα απόκοσμα ύδατα των καταρρακτών Στυγός πέφτουν χειμώνα – καλοκαίρι από την κορυφή Νεραϊδοράχη, στο απότομο φαράγγι ύψους 200 μέτρων.

Ώρα 8.45: Συγκέντρωση στην οδό Γ' Σεπτεμβρίου 2, έναντι Hondos Center

Ώρα 9.00: Αναχώρηση με κατεύθυνση την Κόρινθο.

Ώρα 10.00: Στάση για καφέ στην Διώρυγα (Ισθμό) της Κορίνθου.

Ώρα 10.30: Αναχώρηση με κατεύθυνση Ακράτα – Ζαρούχλα.

Ώρα 11.45: Άφιξη στη Λίμνη Τσιβλού. Περίπατος περιμετρικά της πανέμορφης λίμνης.

Ώρα 12.00: Άφιξη στη γραφική Ζαρούχλα. Περίπατος στο χωριό με τις δύο Εκκλησίες της Παναγίας και της Αγίας Τριάδας, τον Πύργο του Ασημάκη Φωτήλα, τα μοντέρνα ορεινά καταλύματα και τις χασαποταβέρνες. Ψώνια στα τοπικά μαγαζάκια.

Ώρα 13.00: Φαγητό στην άνετη χασαποταβέρνα «Γιάννης» (Τηλ.: 6983 847908), όπου θα γευτούμε ψητό αρνί, κρεατομεζέδες της ώρας, μαγειρευτά και άφθονο κρασί.

Ώρα 16.30: Αναχώρηση για Αθήνα.

Ώρα 17.30: Στάση στο Ξυλόκαστρο για περίπατο και καφέ.

Ώρα 19.00: Αναχώρηση για Αθήνα.

Ώρα 20.30: Άφιξη στην Αθήνα.

Τιμή εισιτηρίου: 20 ευρώ το άτομο

Δηλώσεις συμμετοχής:

Σαρρή Ελεονώρα:	210-6435193	6973 334409
Κοντογεώργη Νινέττα:	210-9349195	6948 326481
Μουχτοπούλου Πόλα:	210-8818896	6932 278084
Θανόπουλος Χρήστος:	210-7291746	6944 852669

Δ Ι Α Λ Ε Ξ Η

Σας πληροφορούμε ότι την Τετάρτη 23^η Οκτωβρίου 2019, στην αίθουσα μας, στην οδό Γης Σεπτεμβρίου 56, 5^{ος} όροφος, θα πραγματοποιηθεί διάλεξη από τον Γενικό Γραμματέα του Συνδέσμου, Ιατρό κ. Στέφανο Προβελέγγιο με θέμα «Θρησκευτική Ιστορία της Σύρου».

Αλλαγή , επικαιροποίηση καταστατικού του Συνδέσμου Συριανών

Την Κυριακή 15 Δεκεμβρίου 2019, ώρα 11.00, συγκαλείται Έκτακτη Γενική Συνέλευση στην αίθουσα του Συνδέσμου Συριανών για την αλλαγή καταστατικού.

Το ισχύον καταστατικό είχε ψηφιστεί το 2003. Η σύγχρονη εποχή απαιτεί και ένα σύγχρονο, επικαιροποιημένο καταστατικό, που να ανταποκρίνεται στις σημερινές ανάγκες.

Είναι απόλυτη ανάγκη για λόγους πλειοψηφίας, όπως προσέλθουν **ΟΛΑ τα μέλη μας** για την έγκριση του νέου καταστατικού.

ΣΥΡΙΑΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Του Τάκη Κυριτσόπουλου

ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΕΣ

Ο Ζεβανζέλ κατέβηκε στο δρόμο απ' το σπίτι του και είδε με ανακούφιση το Θράσο να προπονεί κανονικά την ομάδα του, τη «Ρόνσιμπακ» στο δρόμο. Ευτυχώς, δηλαδή, που υπήρχε κι αυτό το φιλότιμο παλικάρι, κι ας έλεγε ο κόσμος ...

Χτύπησε με το δάχτυλο το κάτω αχείλι του, σημάδι πως κάτι είχε να του πει κι ο Θράσος άφησε στη μέση την προπόνηση και πλησίασε σεβαστικά.

— Πώς παγαίνει η ομάς;

— Έχει σηκώσει μπόι, πατέρα!

Το κουστούμι του Θράσου ήτανε λεκιασμένο, γιατί παρίστανε τον τερματοφύλακα κι απέκρουε τα σουτ με πλονζόν ...

— Ηλιοθεραπεία ... στο ρούχο κάνεις, ρε Θράσο; Ακόμα αξεπλήρωτο τόχω στον φραγκοράφτη! Πώς κι έγινες έτσι;

— Δουλεύω στο σφυρίγλι ...

— Με δαύτους τους μικρούς εδώ, γένεται φτιάξη ποδοσφαιρική;

— Τους κάνω στρατιωτική εκπαίδευση! Τα 'χω ξεκατινιάσει στο τρεχάδην και τα παγαίνω με το άστε ντούε!

— Και ποιόνανε σκέφτεσαι να κατεβάσεις για σεντερφόρ, αστρίτη μου, το Νεκό, για το Νικολή το Μαρκεζίνη, πό 'χει και μεγάλο κεφάλι;

— Α, πα πα! Δεν κρεμιέμαι 'γω στο τσιγκέλι, πατέρα ...

— Καλά, καλά. Ποιός είμαι εγώ τώρα, που θα σου κάνω υποδείξεις;

— Ελόγου μου έχω το γενικό μανουβράζ ...

— Κυνήγα τους, γιέ μου, να καταλάβουνε γκέμι ...

— Θα τους τιμωρήσω δια προστίμου. Θα τους κουρέψω ... μοϊκάνα!

— Δεν έχω αντιλέγειν, Θράσο μου ...

— Είμαι γάτα εγώ. Δεν μασάω άχερα!

— Ρε, κέρδεψε συ και θα σε 'κανοποιήσω. Σπίτι 'διόχτητο θα σου φτιάξω. Θα σου πλερώνω και τα ρεπά σου ...

— Θέλω ν' ανοίξω τα φτερά μου, πατέρα ...

— Δε μου λές, το Πικιουΐ θα το χρησιμοποιήσεις;

— Όχι, έπαθε ίχτερο. Αλλά ποτέ δεν ξέρεις ...

— Για το βάζο ...τρέμω και αγωνιώ...

— Στάθηκες όμως κι εσύ... μπόσικος, πατέρα, προχτές στο ταβερνείο.

— Μέα κούλπα! Έχω βλέπεις και τα σκαμπανεβάσματά μου.

— Πάντως, βάλε 'συ τα δυνατά σου να καταχτήσεις το τρόπαιο, και που 'σαι, εγώ είμαι 'δω. Θα σε γλεντάω στα μπουζούκια κάθε δεύτερο Σάββατο.

Θα σε χαρτζηλικιώνω εσασί, θα σου ράψω καμπαρντίνα, θα σου περάσω καινούργια μασκαρέτα στα υποδήματα ...

- Ο Θράσος είναι σιγουρατζής, πατέρα ...
- Αρνί βετούλι ρε, θα σε ταΐζω. Το αντιλαμβάνεσαι;
- Έχω απλωμένο τον τραχανά μου. Διψώ για διακρίσεις ...
- Με λιοντάρια έχουμε να παλέψουμε Θράσο. Μην το αλησμονάς.
- Τα οικονομικά της ομάδας πάνε κατά διαόλου, πατέρα ...
- Θα 'χεις το χρειαζόμενο. Να βαστάς τεφτέρι ...
- Δεν κατάλαβες φάδερ. Χρειαζόμαστε καινούργιες στολές, τσουράπια και πατούμενα με τάπες από κάτω.

— Εγώ για σένα. Πρέπει όμως, παιδί μου, να στείλουμε και τις φανέλες στον παπά να διαβαστούνε ...

Ο Θράσος βγάζει χοντρό χάχανο και λέει:

— Η δουλειά θέλει να της ρίξεις χαλίκι, πατέρα! Να δώσουμε και λουβρέ στο διαιτητή ...

- Μα είναι αμερόληφτος ...
- Άντε συ να 'χεις 'μπιστοσύνη τώρα ...
- Τι άλλα έξοδα έχουμε;
- Χρειαζόμαστε και κλακαδόρους, πατέρα. Ακόμα, πρέπει ν' αγοράσουμε νέα μπάλα στα γράδα μας και να ταΐσουμε κομμάτι και τα παιδιά που ψωμολυσσάνε ...

- Ρε, κρεμάλα!
- Θέλω κι εγώ ... το κατιτίς μου. Αλλιώς την έκανα. Καν και καν με περικαλούνε. Έχω πλεμόνια και τρέχω ...

— Θα σε 'κανοποιήσω απ' το στέρημά μου. Τι να κάνουμε κι αφόσον είμαστε πτωχοί;

- Να κάνουμε έρανο στη γειτονιά ...
- Εγκρίνω και επαυξάνω ...
- Να βάλουμε και 'σιπήριο για τον τελικό, πατέρα...
- Κάτσε πρώτα να φτάσουμε ... ίσαμε κει!

Οι περίοικοι πληροφορηθήκανε τα διαμειφθέντα και ο καθένας έσπευσε να συνδράμει την ομάδα, ρίχτοντας τον οβολόν του στο κουτί κατά τη μόρσσή του. Στα αναμεταξύ τα σχόλια παίρνανε και δίνανε:

- Σπόρκα τα γλέπω τα πράματα, κυρ Βρασίδα ...
- Μη σκιάζεσαι ρε, ο Θράσος δε μασάει ταραμά ...
- Δεν αντιλέγω, αλλά έχει ν' αντιπαλέψει με κραταιούς αντιπάλους!
- Νογάει αυτός! Δε θα γενεί ρεζίλι στο σύνολον ...
- Αφού το λες εσύ ...

Δεν ήταν όμως λίγοι κι αυτοί, που καταφερόντουσαν στο Θράσο.

— Ο ανεύθυνος, ο καλοπερασάκιας, που γυρνά το κορίτσι αστεφάνωτο! Τσίπα δεν έχει απάνου του;

— Αυτό είναι αλλονού παπά βαγγέλιο, μάστρο Φώντα. Εμάς το αποτέλεσμα είναι που μας καίει ...

— Ο μπήξε, ο δείξε! Αλλά υπάρχει και Θεός που βλέπει ...

Όμως, με τούτα και με 'κείνα το κουτί με τα κέρματα είχε βαρύνει ... σαν τη Ζία, που βρισκόταν στην ώρα της!

Ο Θράσος ήτανε υπέρ το δέον ενθουσιώδης, γιατί θα αναλάμβανε ο ίδιος ... τη διαχείριση των χρημάτων!

— Και το νου σου Θράσο, να μη ... διασπαθιστούνε ασκόπως τα μπικικίνια, που μας έδωκε ο μαχαλάς απ' το 'στέρημά του ...

— Περί μιά υπόληψη ζούμε, πατέρα ...

— Πρόσεχε, καμάρι μου, έτσι καλό να δεις ...

— Οι προθέσεις μου είναι αγαθές και δώκε τώρα προσοχή, γέροντα.

— Είμαι όλος αφτιά ...

— Την Κεργιακή, πριν τον τελικό, λέω να φέρω μουζικάντες να παίξουνε στο Καρινάγιο, να ξεδώσει ο κοσμάκης ...

— Μην αλησμονήσεις να κουβαλήσεις και κλόουν και σχοινοβάτες, Θράσο, χαρταετό μου ...

— Και φακίρηδες και γόητες φιδιώνε δε θα 'ταν άσκημα ...

— Να μαζέψουμε και πεχλιβάνηδες απερασμένους με τρία χέρια σπορέλαιο, γέρο μου!

— Να φέρουμε και θερία!

Ο Θράσος τώρα όμως είχε άλλα σχέδια κατά νου. Θα περνούσε πρώτα απ' του Μίμη του ράφτη ν' αφήσει κάτι αμανάτι και συγχρόνως να 'παιρνε και το ... ρεγάλο του για τις φανέλες. Μετά θ' αγόραζε κάμποσα ζευγάρια τσουράπια πράσινα με δόσεις, θα ψούνιζε και κάνα δυό μέτρα χασέ να ράψει η Ζία τα σορτσάκια της ομάδας και θα 'βγαινε αφρός!

Ψηλά απ' το παράθυρο του σπιτιού η Ερνούλα τον ατηρούσε και του 'ριξε στο τέλος την καθιερωμένη της μούτζα εις διπλούν και ... δαχτυλιδάτη.

— Να· που μαύρο αυτοκίνητο να σε κόψει, σουρουκλεμέ!

Όμως ο Θράσος δε χαμπάριζε από τέτοια. Τράβηξε το δρόμο του για την αγορά, μοιράζοντας δεξιά και αριστερά χαρούμενες καλημέρες ...

Στην απογευματινή προπόνηση, στο δρόμο, ο Θράσος είχε τη φαινή ιδέα να βάλει ως γκολπόστ ... τα δύο παράθυρα της κυρά Λιλίκας, που 'χαν ανοιχτά τα παντζούρια.

Κάποια στιγμή θέλοντας να κάνει ο ίδιος επίδειξη υψηλής τεχνικής στους παίκτες του, έπιασε δεξί μελέ με τον κουτουπιέ, ξαστόχησε, και ... έκανε θρύψαλα το τζάμι του σαλονιού!

Αμέσως η νοικοκυρά βγήκε αναμαλλιασμένη στο δρόμο, πλην όμως ο Θράσος γένηκε σκύλος αγαρινός και άδραξε το δύστυχο Πικιουΐ απ' το λαιμό.

— Κουκουνάρι είσαι ρε; Θα σου βυζάξω το αίμα, στραβοκλώτση, που ... έσπασες το τζάμι της κυρίας ...

— Μα εσύ κόουτς ...

Του χώνει κάτι άγριες, που χάνει έναν τραπεζίτη!

— Θα σε κάνω φυτό, θα κρεμάσει κρέπι η μάνα σου! Δε θα γενώ εγώ ρόμπα στο μαχαλά ...

— Καλά, καλά, δεν κάνει, κύριε Θράσο, να χτυπάτε έτσι το παιδί για ένα τζάμι, λέει η κυρά Λιλίκα με αποτροπιασμό.

Ο Θράσος προς αντιπερισπασμό τα βάζει και με τους άλλους.

— Ενδροπή σας και αίσκος σας! Θα σας αποδεκατίσω ... και τραβάει ταυτόχρονα μια σβουριχτή κλωτσιά στο κωλονούρι του Μαρκεζίνη, που το ξεραίνει το έρμο!

— Μάνα μου, μάνα μου, κλαψουρίζει το παιδί ...

Μετά ταύτα τους βάζει να τρέξουνε προς κολασμόν πέντε φορές το τετράγωνο εφενός ζυγού.

— Εμπρός τρεχάδην. Άγε ...

— Βρε τα κακόμοιρα τι πάθανε, σχολιάζουνε οι περίοικοι.

— Ο γέγονε, γέγονε! Και περικαλώ αφήστε με να εργαστώ, βάσει των πλάνων μου. Όχι εγώ να γανιάζω κι αυτοί να σημαδεύουνε ... τις μπεκάτσες!

Όμως ενδόμυχα φοβάται και τρέμει ο Θράσος μήπως τον είδε κανένα μοχθηρό μάτι και τον κάρφωνε στην ιδιοκτήτρια. Αντίθετα όμως, αυτή δεν αντιλαμβάνεται τίποτα και του δίνει εύσημα.

— Αχ, αν δεν υπήρχατε κι εσείς, κύριε Θράσο, λέει μελιστάλαχτα, δε θα μας είχε απομείνει ... ούτε φεγγίτης.

— Προέχει το καθήκον μας, μανδάμ!

Η ομάδα της «Δόξας» ήτανε η πιο συγκροτημένη ποδοσφαιρικά απ' όλες τις υπόλοιπες ομάδες. Διέθετε δικές της εμφανίσεις στο σκούρο μπλε και το άσπρο, μπάλα με σαμπρέλα και παπούτσια ... χωρίς καρφάκια από κάτω.

Σήμερα είχε προγραμματιστεί να γίνει η τελική προπόνηση στο Καρνάγιο, μαζί με το αδελφό σωματείο του «Αστέρα». Οι ποδοσφαιριστές των δύο ομάδων άλλαξαν μέσα στο παρακείμενο μαρμαράδικο, τρέξανε λίγο για προθέρμανση και στη συνέχεια χωρίστηκαν για να παίξουνε διπλό. Κατά τη διάρκεια του αγώνα η μπάλα έπεφτε συχνά πυκνά μέσα στο τρεχαντήρι «Ο

Άγιος Λαυρέντιος», που ήτανε δεμένο στην προβλήτα, όπου ο μεν γιος του Φανούρη του ψαρά ένα παιδί στην ηλικία των άλλων, έτρεχε πρόθυμα και επέστρεφε την μπάλα, ο γέρος του όμως τζόρας και σερέτης από γεννησιμιού του, το...μπατάριζε στη νεοελληνική λογοτεχνία και έβριζε ασυστόλως!

— Αμέτε, ρε κερατάδες, και σε καμιά άλλη πλάζα να ξελυσσιάξετε ...

Και ακούμπαγε στο παραπέτο του ψαράδικού του, βρίζοντας θεούς και δαίμονες ...

Αλλά και οι συνάδερφοί του τότε σιγοντάριζαν:

— Άει σιχτίρ .. κρέας θα φάμε πάλι σήμερα!

— Μας διώξατε ... όλοι τις ... γοβιοί και τα καπόνια!

— Α, ρε τι τραβάμε κι εμείς οι αλιείς!

Το λησταρχόπουλο, παίχτης με μέλλον, παίζει το ένα-δύο με το Αντωνάκι. Το Αντωνάκι πασάρει στο Μουίτς, που πιάνει ένα ανάποδο ψαλίδι. Η μπάλα τότε κάνει ένα εντυπωσιακό ημικύκλιο και καταλήγει ... μέσα στο καζάνι του Φανούρη του ψαρά! Ευθύς αμέσως, ο Γιάννης ή Αμαλία, παίχτης αναπληρωματικός, τρέχει με την ψυχή στο στόμα, σαλτάρει μέσα στο καϊκάκι και καπακώνει το καζάνι, αφήνοντας τη μπάλα να σιγοβράζει ... μαζί με την κακαβιά!

Ο ψαράς μέσα στην καμπίνα του σκάφους ακούει μεν τον παφλασμό, αλλά δεν ταμπακιάζεται το ολικό μέγεθος της καταστροφής. Εντούτοις, σαλτάρει όξω.

— Α, ρε ληστή, ωρύεται. Έτσι και μου μαγάρισες την ψαρόσουπα, σώθηκε το λάδι στο καντήλι σου!

Ο ληστής, που άδικα άκουσε την κατσάδα, ενώ έφταιγε το Μουίτς, τον αγνοεί επιδεικτικά.

— Πάμε ωρέ, να φύγουμε, φωνάζει άγρια στους συμπαίχτες του και η προπόνηση διακόπτεται άδοξα, καθότι όλα τα παιδιά τρέμουνε τον αιμοσταγή ληστή!

Οι προπονήσεις όλων των ομάδων ολοκληρώθηκαν, αλλά με απώλειες στις μπάλες. Τέσσερις μπάλες με σαμπρέλα χάθηκαν άδοξα! Οι δύο στη σκουπιδιάρα του Παρασκευά, η τρίτη στο τζάμι της κυρά Λιλίκας και η τέταρτη στο καζάνι του Φανούρη του ψαρά! Όμως, όλα τώρα ήτανε έτοιμα για τους μεγάλους ημιτελικούς της Τετάρτης

Η Γη εκπέμπει σήμα κινδύνου. Ακούει κανείς;

Κείμενο Χρήστου Θανόπουλου

Στα μέσα της δεκαετίας του '90, ο διεθνώς καταξιωμένος καθηγητής Παθολογίας, Επιδημιολογίας, Μικροβιολογίας, της Ιατρικής Σχολής Αθηνών Δημήτρης Τριχόπουλος (1938–2014), είχε δώσει μία σύντομη αλλά καίρια συνέντευξη σε δημοσιογράφο της εφημερίδας «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ». Είχε επισημάνει ότι ο άνθρωπος ως είδος δεν έχει θέσει προτεραιότητες. Στις μέρες μας τα μηνύματα που έρχονται από παντού είναι άκρως ανησυχητικά. Υπερπληθυσμός, φτώχεια, ασθένειες, πόλεμοι, μόλυνση περιβάλλοντος και η ολοένα επιδεινούμενη κλιματική αλλαγή, είναι τα σοβαρότερα προβλήματα, που αν δεν αντιμετωπιστούν έγκαιρα, οι συνέπειες θα είναι απρόβλεπτες.

Υπερπληθυσμός και άλλα προβλήματα

Ο πληθυσμός της Γης σήμερα έχει φτάσει τα 7,6 δισεκατομμύρια, το 2050 θα είναι 9,8 δισεκατομμύρια και το 2100 θα πλησιάσει τα 11,2 δις. Κάθε χρόνο προστίθενται 83 εκατομμύρια άνθρωποι στον παγκόσμιο πληθυσμό. Πολυπληθέστερες χώρες μέχρι το 2050 θα είναι: Κίνα, Ινδία, Πακιστάν, ΗΠΑ, Κογκό, Αιθιοπία, Νιγηρία, Ουγκάντα, Τανζανία, Ινδονησία. Δηλαδή οι φτωχότερες χώρες του κόσμου, Αφρικής και Νοτίου Ασίας θα έχουν αναλογικά τον μεγαλύτερο πληθυσμό. Αντιθέτως, ο πληθυσμός της Ελλάδος και των Ευρωπαϊκών χωρών βαίνει μειούμενος. Η Ελλάδα των 11 εκατομμυρίων κατοίκων, το 2050 θα είναι 8 εκατομμύρια. Τίθενται δισεπίλυτα ζητήματα σίτισης, ύδρευσης, στέγασης, εργασίας, κοινωνικής ασφάλισης του παγκόσμιου πληθυσμού.

Είναι κατεπείγουσα η ανάγκη ελέγχου των γεννήσεων σε όλο τον πλανήτη, πράγμα που ήδη εφαρμόζεται στην Κίνα. Η βιοτεχνολογία και η πρακτική των μονοκαλλιεργειών, σε απέραντες εκτάσεις, με εντατική χρήση λιπασμάτων – φυτοφαρμάκων υπήρξε καταστρεπτική για το έδαφος, τον υδροφόρο ορίζοντα και την υγεία των ανθρώπων. Πολλές μικρές φάρμες ζώων, των οποίων η κοπριά λιπαίνει το έδαφος, σε συνδυασμό με ποικιλία βιολογικών καλλιεργειών, αφήνει πολύ μικρότερο αποτύπωμα στον πλανήτη. Η κατασκευή μικρών διαμερισμάτων εμβαδού 30 μ², σε πολυώροφα κτίρια αυτάρκη ενεργειακά και με μικρής έκτασης καλλιέργειες σε κάποιους ορόφους! Η ανακύκλωση του ύδατος και η αφαλάτωση, η παροχή πρωτεϊνούχων γευμάτων από φάρμες εντόμων και όχι βοοειδών (που καταναλώνουν τεράστια αποθέματα νερού–δημητριακών και απελευθερώνουν μεθάνιο στην ατμόσφαιρα), είναι μερικές μόνο από τις λύσεις που προτείνονται.

Εκτός από τον υπερπληθυσμό υπάρχουν τόσα άλλα προβλήματα, που τα δημιουργούν οι συνεχώς διευρυνόμενες ανισότητες πλουσίων και φτωχών

χωρών, βορρά και νότου. Στις υπερχρεωμένες φτωχές χώρες (Υ.Φ.Χ.) ο πληθυσμός δίνει αγώνα επιβίωσης λόγω κρίσεων στην δημόσια υγεία, την αγροτική παραγωγικότητα, την περιβαλλοντική υποβάθμιση και δημογραφική ένταση. Από τις 42 Υ.Φ.Χ., οι 39 είναι κοινωνίες τροπικές ή της ερήμου, με δυσκολότερες συνθήκες για καλλιέργειες, πολύ διαφορετικές από αυτές των εύκρατων ζωνών. Επιπλέον στις Υ.Φ.Χ. ενδημούν θανατηφόρες ασθένειες, όπως ελονοσία, ασθένεια του ύπνου, ιός Έμπολα, AIDS και ο πληθυσμός έχει χαμηλό προσδόκιμο ζωής. Οι πλουτοπαραγωγικές πηγές των Υ.Φ.Χ. βρίσκονται στα χέρια των πλουσίων χωρών. Κυριαρχεί η διαφθορά, οικονομική αφερεγγυότητα-απομόνωση, δύσκολη πρόσβαση σε καθαρό νερό, δομές υγείας, σχολεία. Οι συνέπειες είναι δραματικές. Εμφύλιοι σπαραγμοί, πολιτική αστάθεια, πόλεμοι, μεταναστεύσεις πληθυσμών, δουλεμπόριο, πειρατεία.

Ο καθηγητής Διεθνούς Εμπορίου στο Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ και διευθυντής του Κέντρου Διεθνούς Ανάπτυξης κ. Τζέφρεϊ Σαξ από το 1998 τόνιζε ότι η αποτελεσματική αντιμετώπιση των μεγάλων προβλημάτων του πλανήτη μπορεί να γίνει μόνο με την συνεργασία πλουσίων-φτωχών χωρών και δημόσιου-ιδιωτικού τομέα. Οι φαρμακοβιομηχανίες δεν έχουν οικονομικά κίνητρα να βρουν θεραπείες για ασθένειες των φτωχών χωρών. Όμως πρέπει να βρεθούν εμβόλια για τις τροπικές ασθένειες, με εγγυημένη τιμή εκ των προτέρων. Η βιοτεχνολογία οφείλει να δημιουργήσει φυτά προσαρμοσμένα στο τροπικό περιβάλλον. Με δυο λόγια να κινητοποιηθεί η έρευνα του ιδιωτικού τομέα (πολυεθνικών εταιρειών) προς τις παγκόσμιες προτεραιότητες Υγείας-Γεωργίας. Χρειάζεται διεθνής χρηματοοικονομική μεταρρύθμιση και αναθεώρηση των κανονισμών δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας. Να ενισχυθούν οι οργανισμοί Υγείας, Τροφίμων, Εμπορίου των Ηνωμένων Εθνών, με την κινητοποίηση πόρων. Ένας μικρός παγκόσμιος φόρος στα καύσιμα υπέρ της ανάπτυξης των φτωχών χωρών θα ήταν μια λύση, που αρνούνται όμως Η.Π.Α. και Ε.Ε.

Μόλυνση του περιβάλλοντος

Έχει ειπωθεί ότι η μόλυνση του περιβάλλοντος ξεκίνησε από τον προϊστορικό άνθρωπο με το άναμμα της πρώτης φωτιάς. Η βιομηχανική επανάσταση που στηρίχθηκε αρχικά στον άνθρακα και αργότερα στο πετρέλαιο, άλλαξαν ριζικά την εικόνα του πλανήτη. Ένας σοφός φίλος είχε πει ότι: «Το σκουπίδι της Γης (δηλαδή το πετρέλαιο), θα μεταβάλλει την Γη σε σκουπιδότοπο». Το πετρέλαιο, προϊόν αποσύνθεσης φυτικού και ζωϊκού πλαγκτόν, και τα παράγωγά του από την κλασματική απόσταξη, αποτέλεσε την κινητήρια δύναμη του 20^{ου} αιώνα. Εκτός από καύσιμα παρέχει: πλαστικά, διαλύτες, απορρυπαντικά, λιπάσματα, φυτοφάρμακα, χρώματα, βερνίκια, εκρηκτικά, άσφαλτο, φάρμακα και χιλιάδες άλλα παραπροϊόντα. Την

μεγαλύτερη ρύπανση προκαλούν οι πετρελαιοβιομηχανίες, ειδικά σε φτωχές χώρες, όπως η Νιγηρία, ενώ τα πάσης φύσεως καυσαέρια (μέσων μεταφοράς, βιομηχανιών, κ.α.), έχουν απελευθερώσει τόσο CO₂ στην ατμόσφαιρα, όσο απορρόφησε η φύση σε 1,5 δισεκατομμύρια χρόνια, όπως ανέφερε πρόσφατα (Ιούλιος 2019) ο ακαδημαϊκός-ομότιμος καθηγητής Ε.Κ.Π.Α. κ. Χρήστος Ζερεφός. «Μόνο τα τελευταία 30 χρόνια, ο άνθρωπος έχει αυξήσει κατά 15% το διοξείδιο του άνθρακα (CO₂), κατά 3% το μεθάνιο, ενώ έχει μειώσει το προστατευτικό στρώμα του όζοντος, το οποίο απορροφά το μεγαλύτερο μέρος της καρκινογόνου υπεριώδους ακτινοβολίας του ηλίου». Ευτυχώς με την κατάργηση της χρήσης των χλωροφθορανθράκων (αερίων των ψυγείων και σπρέι), η τρύπα του όζοντος στην Ανταρκτική δείχνει να μειώνεται από το 2000, κατά 1-3% κάθε χρόνο, ενώ στην Αρκτική δεν είναι ξεκάθαρη η κατάσταση. Τα καυσαέρια που συσσωρεύονται στην λεπτή και εύθραυστη ατμόσφαιρα του πλανήτη μας, δημιουργούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου καθώς παγιδεύουν μεγάλο μέρος της ηλιακής ακτινοβολίας, προκαλώντας υπερθέρμανση της Γης, που έχει ως τελικό αποτέλεσμα την κλιματική αλλαγή, για την οποία θα μιλήσουμε αναλυτικότερα παρακάτω.

Τα πλαστικά παράγωγα του πετρελαίου, έχουν δώσει λύσεις σε κάθε πτυχή της καθημερινότητας ενώ αποτελούν ταυτοχρόνως μία πολύ μεγάλη πληγή. Λόγω της αλόγιστης χρήσης τους, έχουν πλημμυρίσει κυριολεκτικά τον πλανήτη. Διασπώνται αργά. Όσα δεν πάνε στις χωματερές, καταλήγουν στη θάλασσα και τελικά στην τροφική αλυσίδα. Στον Ειρηνικό Ωκεανό έχει δημιουργηθεί μία νησίδα από επιπλέοντα σκουπίδια, κυρίως πλαστικά, με έκταση όση η ιταλική χερσόνησος. Αντίστοιχα, ο Ινδικός Ωκεανός έχει την δική του νησίδα σκουπιδιών. Χώρες, όπως οι: Κίνα, Μαλαισία, Ταϊλάνδη, Φιλιππίνες, Ινδονησία, που εδώ και χρόνια παραλαμβάνουν για ανακύκλωση τα πλαστικά απορρίμματα δυτικών χωρών (Γερμανίας, Η.Π.Α., Καναδά, Αυστραλίας), από το 2018 αδυνατούν να αφομοιώσουν τις συνεχώς αυξανόμενες ποσότητες και επιστρέφουν πίσω τα κοντέινερ με τα απορρίμματα, τα οποία πολλές φορές είναι γεμάτα τοξικά απόβλητα, αντί των αναγραφόμενων απορριμμάτων.

Υπερθέρμανση, κλιματική αλλαγή

Το φαινόμενο του θερμοκηπίου, οδηγεί στην υπερθέρμανση του πλανήτη, δηλαδή στην αύξηση της μέσης θερμοκρασίας της ατμόσφαιρας και των ωκεανών. Ήδη από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα, η θερμοκρασία έχει ανέβει κατά $0,6 \pm 0,2^{\circ} \text{C}$. Αναμένεται δε στο άμεσο μέλλον, μέχρι το 2100 να ανεβεί κατά $1,4 - 5,8^{\circ} \text{C}$ (βαθμούς Κελσίου).

Σύμφωνα με τη Ν.Α.Σ.Α., ο πλανήτης το 2018 ήταν κατά $0,83^{\circ} \text{C}$ πιο ζεστός. Η περσινή χρονιά ήταν η τέταρτη πιο θερμή χρονιά εδώ και 140

χρόνια. Είναι γεγονός ότι 18 από τις 19 πιο θερμές χρονιές ήταν από το 2001 και μετά, με αποκορύφωμα το 2016. Ο φετινός Ιούλιος ήταν ο θερμότερος όλων των εποχών. Η Αρκτική έχει χάσει το παγοκάλυμμα της. Παρατηρήθηκαν θερμοκρασίες 32° C στην Αλάσκα, 40° C στην Ευρώπη. Οι πολικές αρκούδες της Σιβηρίας κατέβηκαν σε κατοικημένες περιοχές αναζητώντας τροφή. Οι θαλάσσιοι ελέφαντες αυτοκτονούσαν. Τα δάση του Αμαζονίου και της Σιβηρίας καιγόntonτουσαν. Η υπερθέρμανση είναι γεγονός. Συμβαίνει τώρα. Έγινε εμφανής ήδη από την δεκαετία του '70. Η όξινη βροχή ήταν γνωστό ότι καταστρέφει τα δάση και προκαλεί διάβρωση στα γλυπτά του Παρθενώνα. Έκανε την εμφάνιση του το γνωστό φωτοχημικό νέφος στην Αθήνα και σε άλλες πόλεις.

Μετά την επίθεση στους Δίδυμους πύργους της Νέας Υόρκης τον Σεπτέμβριο του 2001, απαγορεύτηκαν οι πτήσεις αεροπλάνων πάνω από τις Η.Π.Α. για μερικές μέρες. Εκείνες τις μέρες παρατηρήθηκε αύξηση της μέσης θερμοκρασίας στις πολιτείες των Η.Π.Α., κατά 1° C, διότι έλλειπαν από τον ουρανό οι ουρές καυσαερίων των αεροπλάνων, που με την σκιά τους, μετρίαζαν την θερμοκρασία! Στα μέσα της δεκαετίας του 2000, δύο διαφορετικές ομάδες Ισπανών και Ισραηλινών επιστημόνων προειδοποιούσαν ότι αν δεν μειωθούν οι εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου μέχρι το 2010, μετά θα είναι πολύ αργά, και οι μεταβολές στο κλίμα του πλανήτη που συνεχώς υπερθερμαίνεται, θα είναι μη αντιστρεπτές. Τόνιζαν ότι αυτά θα συμβούν πολύ πριν το 2050. Προειδοποιούσαν ότι αν ανεβεί υπερβολικά η μέση θερμοκρασία της Γης, θα διακοπεί η λειτουργία και η ευεργετική επίδραση στο παγκόσμιο κλίμα του θερμού ρεύματος του Κόλπου του Μεξικού, που δημιουργεί ήπιο χειμώνα σε Ιρλανδία και Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ υπάρχει και το ακραίο σενάριο απελευθέρωσης στην ατμόσφαιρα τόνων μεθανίου, που είναι εγκλωβισμένοι στους ωκεανούς και υπήρχαν στην ατμόσφαιρα την αζωική εποχή.

Η παγκόσμια διάσκεψη για το κλίμα, του Ρίο Ντε Τζανέιρο (Ιούνιος 1992), οδήγησε στο Πρωτόκολλο του Κιότο (1997), με τη συμφωνία 141 χωρών και εφαρμογή της συμφωνίας από την 16^η Φεβρουαρίου 2005, για μείωση των ρύπων (μεθανίου, πρωτοξειδίου αζώτου, διοξειδίου του άνθρακα, υδροφθορανθράκων, κ.α.) από τις βιομηχανικές χώρες κατά 5,2% έως το 2012. Δημιουργήθηκαν συμμαχίες χωρών που έδρασαν ανάλογα με τα συμφέρόντα τους (Ευρωπαϊκή Ένωση, Λέσχη του Άνθρακα, Συμμαχία Μικρών Νησιωτικών Κρατών, λιγότερο αναπτυγμένες χώρες (48), αναπτυσσόμενες χώρες, Κίνα, Ινδία, κ.α. (7)). Οι πλούσιες βιομηχανικές χώρες που απελευθερώνουν μεγάλες ποσότητες ρύπων έχουν το δικαίωμα να αγοράζουν ρύπους από άλλες που δεν ρυπαίνουν, σε ένα ιδιότυπο χρηματιστήριο εμπορίας ρύπων. Επίσης είναι υποχρεωμένες να χρηματοδοτούν την πράσινη ανάπτυξη στις φτωχότερες χώρες. Μεγαλύτεροι

ρυπαντές είναι οι: Κίνα (σε ποσοστό 29%) και Η.Π.Α. (15%). Η Ελλάδα έχει ξεπεράσει το πλαφόν ρύπανσης από το 2010, λόγω της Δ.Ε.Η. που χρησιμοποιεί ορυκτά καύσιμα (λιγνίτη) σε σημαντικό ποσοστό και αντιμετωπίζει κυρώσεις. Με την διάσκεψη στην Ντόχα του Κατάρ (2012), επεκτάθηκε η ισχύς της συμφωνίας του Κιότο έως το 2020.

Οι τελευταίες διασκέψεις του Ο.Η.Ε. για την κλιματική αλλαγή έγιναν στο Παρίσι (2015) και στο Κατοβίτσε της Πολωνίας (2018). Οι Η.Π.Α. αποχώρησαν από την συμφωνία του Παρισιού (2017). Στην συμφωνία του Κατοβίτσε συμμετείχαν ουσιαστικά Ε.Ε. και Αυστραλία. Η Κίνα έδειξε ευελιξία, η Ρωσία είχε αντιρρήσεις και η Βραζιλία διαφωνούσε για τις ποσοστώσεις των ρύπων. Σύμφωνα με τα επιστημονικά συμπεράσματα που παρουσιάστηκαν από τον Ο.Η.Ε. τον περασμένο Νοέμβριο, έχουμε μόλις 11 χρόνια, προκειμένου να μειώσουμε τις παγκόσμιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου στο μισό και περίπου 25 χρόνια για τον εκμηδενισμό τους. Αν δεν το κάνουμε θα χαθεί ο στόχος αύξησης της μέσης θερμοκρασίας κατά 1,5° C. Σε αυτήν την περίπτωση οι δασικές πυρκαγιές θα αυξηθούν κατά 42% και σε αύξηση 2° C κατά 62%, σε σχέση με σήμερα. Τα επακόλουθα είναι ήδη γνωστά.

Το λιώσιμο των πάγων στους πόλους θα προκαλέσει άνοδο της στάθμης των θαλασσών, νησιά θα εξαφανιστούν, παραθαλάσσιες περιοχές θα επηρεαστούν δυσμενώς (θα πλημμυρίσουν ή θα διαβρωθούν), θα παρατηρηθεί αποσταθεροποίηση του κλίματος, με ακραία καιρικά φαινόμενα, θα πληγούν οικοσυστήματα, θα εξαφανιστούν διάφορα ευάλωτα είδη (όπως πολικές αρκούδες, πιγκουίνοι), θα δημιουργηθεί μεγαλύτερη έλλειψη πόσιμου ύδατος, μεταναστεύσεις πληθυσμών, πόλεμοι, κ.α. Θα αυξηθεί η νοσηρότητα και η θνησιμότητα των ανθρώπων (προβλήματα αναπνευστικού όπως άσθμα, ασθένειες που μεταδίδονται μέσω τροφής και νερού, καρδιολογικά προβλήματα, νευρολογικές διαταραχές, επιδράσεις στην ανθρώπινη ανάπτυξη).

Η κλιματική αλλαγή έχει επηρεάσει και την Ελλάδα. Αυτό μαρτυρούν τα γεγονότα σε Μάνδρα, Μάτι, Χαλκιδική. Οι χώρες της λεκάνης της Μεσογείου και νησιωτικές χώρες, όπως τα νησιά Φίτζι του Ειρηνικού, θα πληγούν περισσότερο από την κλιματική αλλαγή. Τα αναμενόμενα ρεκόρ υψηλών θερμοκρασιών, θα επιφέρουν παρατεταμένους καύσωνες με απότομες πλημμύρες μικρής διάρκειας, με αποτέλεσμα την ξηρασία-λειψυδρία και δυσμενείς επιπτώσεις στις ανθρώπινες δραστηριότητες (τουρισμός, κ.α.).

Σύμφωνα με την άποψη του διευθυντή του ελληνικού τμήματος της Greenpeace κ. Νίκου Χαραλαμπίδη «Το νέο κοινοβούλιο θα πρέπει να κηρύξει άμεσα την χώρα σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, προκειμένου να υιοθετηθούν οι απαραίτητες πολιτικές αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής». Προς την κατεύθυνση αυτή κινούνται, η αειφόρος ανάπτυξη, η

ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων, μέτρα προστασίας παραθαλάσσιων περιοχών και γενικότερα λήψη μέτρων πολιτικής προστασίας, οικίες και κατασκευές με αναβαθμισμένες προδιαγραφές, ανθεκτικές σε ακραία καιρικά φαινόμενα κ.α. Πρέπει να μάθουμε να ζούμε και να προστατευόμαστε από τα ακραία καιρικά φαινόμενα.

Τα φώτα της δημοσιότητας έχουν πέσει στην ακτιβίστρια για την κλιματική αλλαγή, Γκρέτα Τούνμπεργκ, δεκαεξάχρονη μαθήτρια από την Σουηδία. Αν και πάσχει από σύνδρομο Άσπεργκερ, που είναι συνδυασμός αυτισμού με πολλή υψηλή ευφυΐα, αποφάσισε να αντιδράσει δυναμικά στην κλιματική αλλαγή και έτσι κάθε Παρασκευή του 2018 απείχε από τα μαθήματα του σχολείου της και στεκόταν μέσα στο κρύο επί ώρες μπροστά στο σουηδικό κοινοβούλιο, με το πλακάτ «Σχολική Απεργία για το Κλίμα», εμπνέοντας το ευρωπαϊκό και παγκόσμιο κίνημα της νεολαίας κατά της κλιματικής αλλαγής. Το παράδειγμά της ακολούθησαν μαθητές σε Βέλγιο, Γερμανία, Αυστραλία, κάνοντας σχολικές απεργίες. Αποφάσισε να εγκαταλείψει το σχολείο της για να παρακολουθεί τις διεθνείς διασκέψεις για το κλίμα. Στο Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ του Νταβός και στην Παγκόσμια Διάσκεψη του Ο.Η.Ε. στο Κατοβίτσε (2018), μετέφερε το μήνυμά της. Ταξίδεψε, επίσης, σε Βρυξέλες, Παρίσι, Βερολίνο, Ρώμη, Στρασβούργο, Λονδίνο, Αμβέρσα, Αμβούργο.

Η Γκρέτα έφθασε από το Πλύμουθ της Αγγλίας, στο Κόνι Άϊλαντ της Ν. Υόρκης με ιστιοφόρο για να παρευρεθεί στην Σύνοδο των Ηνωμένων Εθνών για το Κλίμα (23 Σεπτεμβρίου 2019) και επίσης θα δώσει το παρόν στη Διεθνή Διάσκεψη του Ο.Η.Ε. για το Κλίμα, στο Σαντιάγκο της Χιλής (Δεκέμβριος 2019). Την Παρασκευή 20 Σεπτεμβρίου 2019 πραγματοποιήθηκαν μαθητικές συγκεντρώσεις και πορείες για την κλιματική αλλαγή σε Ελλάδα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Κρήτη, Αλεξανδρούπολη) και άλλες 40 χώρες στα πλαίσια του παγκόσμιου μαθητικού κινήματος Climatestrike και της πρωτοβουλίας #Fridayforfuture.

Ακολουθώντας το παράδειγμα της Γκρέτα, όλοι ανεξαιρέτως, πολίτες, θεσμοί και οργανώσεις, πρέπει να πιέσουν κυβερνήσεις και εταιρείες για κατεπείγουσα δράση. Η ευθύνη είναι ατομική και συλλογική. Τα κράτη πρέπει να κάνουν ολοκληρωτική στροφή προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (φωτοβολταϊκά, αιολική ενέργεια-ανεμογεννήτριες, ηλεκτρικά αυτοκίνητα, αυτοκίνητα υδρογόνου, βιοκαύσιμα από τεύτλα-αιθανόλη, συσσωρευτές στοιχείων, κ.α.), εξοβελίζοντας τη χρήση ορυκτών καυσίμων. Η κατασκευή οποιουδήποτε έργου, πρέπει να σταθμίζει τα οφέλη για το κοινωνικό σύνολο και τις επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Ο καθένας μας πρέπει να μειώσει το ενεργειακό του αποτύπωμα, εξοικονομώντας ενέργεια στην καθημερινή ζωή του. Χρησιμοποιούμε τα

μέσα μαζικής μεταφοράς, το ποδήλατο, το περπάτημα. Περιορίζουμε τα άσκοπα ταξίδια με αυτοκίνητο, αεροπλάνο. Χρησιμοποιούμε μη ενεργοβόρες οικιακές συσκευές και λαμπτήρες. Επιλέγουμε κατάλληλα υλικά δόμησης για το σπίτι μας, ώστε να έχουμε θερμική και οπτική άνεση μέσα και έξω από αυτό. Αν είναι εφικτό προτιμάμε φυσικά υλικά από το εγγύς περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψιν τις πηγές άντλησης του υλικού και τις δυνατότητες ανακύκλωσης του. Αποφεύγουμε τα συνθετικά υλικά, όπως φορμάικα, ινόπλακες, καπλαμάδες, PVC, πολυουρεθάνη, βιομηχανικό-φωσφορικό γύψο, για να αποφευχθούν οι εκπομπές φορμαλδεύδης, οργανικών πτητικών ενώσεων. Προτιμάμε οικολογικά χρώματα, για να αποφύγουμε την απελευθέρωση υδρογονανθράκων και τα βαριά μέταλλα, κυρίως μόλυβδο. Η υποβάθμιση της ποιότητας του εσωτερικού και εξωτερικού αέρα έχει επιπτώσεις στην υγεία του ανθρώπου και ιδιαιτέρως των παιδιών. Συνιστάται συνεχής αερισμός και αποφυγή άμεσης κατοίκησης των νεόδμητων οικιών, ώστε να έχει μειωθεί η εκπομπή των επικίνδυνων πτητικών ουσιών. Όσον αφορά την διατροφή μας μαγειρεύουμε τόσο φαγητό, όσο χρειαζόμαστε. Προτιμάμε την μεσογειακή διατροφή. Περιορίζουμε στο ελάχιστο κρέας και αλλαντικά. Είναι άλλωστε γνωστό ότι η υπερβολική κατανάλωση κόκκινου κρέατος, αλλαντικών και ζάχαρης προδιαθέτει για καρκίνο. Τρώμε βιολογικά προϊόντα από μικρές αγροκτηνοτροφικές μονάδες, για να περιοριστεί η χρήση φυτοφαρμάκων. Προτιμάμε τα νωπά προϊόντα. Προσπαθούμε να αγοράζουμε προϊόντα σε οικολογικές συσκευασίες, για να περιοριστεί η χρήση πλαστικού ή προϊόντα χύμα που θα βάλουμε σε δικά μας σκεύη. Οι χορτοφάγοι (vegetarian) πρέπει να έχουν υπόψιν τους ότι μεγάλο μέρος της σόγιας είναι γενετικά τροποποιημένη και παράγεται σε περιοχές του δάσους του Αμαζονίου, που αποψιλώθηκαν γι' αυτό το σκοπό. Παράγουμε οι ίδιοι ότι μπορούμε για τη διατροφή μας. Κάνουμε οικονομία στο πολύτιμο νερό και σε όλα τα καταναλωτικά είδη. Οι πόροι της Γης δεν είναι ανεξάντλητοι. Το εμφιαλωμένο νερό θα έπρεπε να κυκλοφορεί σε χάρτινες συσκευασίες, για να μειωθεί η χρήση πλαστικού. Αγοράζουμε ρούχα και παπούτσια καλής ποιότητας, που διαρκούν περισσότερο. Αποφεύγουμε τα φτηνά είδη ένδυσης «μίας χρήσεως». Προτιμάμε βαμβακερά και μάλλινα. Είναι καλύτερα για την υγεία μας. Τα συνθετικά ρούχα όπως ακρυλικά, πολυεστερικά, βισκόζης, ελαστίνης δεν είναι βιοδιασπώμενα. Συμμετέχουμε ενεργά στην ανακύκλωση στην πηγή. Παρόλα αυτά το ποσοστό των υλικών που μπορούμε να ανακτήσουμε προς το παρόν στην Ελλάδα δεν ξεπερνά το 30-35%. Θα πρέπει να γίνεται ανακύκλωση και των οργανικών υπολειμμάτων, ώστε να οδηγούνται στην κομποστοποίηση. Τα πλαστικά-γυάλινα σκεύη με υπολείμματα τροφών πρέπει να ξεπλένονται και όλα τα ανακυκλώσιμα υλικά να απορρίπτονται στους ειδικούς κάδους, κατά είδος (χάρτινα, γυάλινα, πλαστικά, κ.λπ.), χύδην κι όχι κλεισμένα σε δεμένες σακούλες. Περιορίζουμε

τη χρήση πλαστικής σακούλας. Όσο περισσότερο ανακυκλώνουμε, τόσο μικρότερος είναι ο όγκος των τελικών απορριμμάτων και ας μη ξεχνάμε ότι σε μία υδροκέφαλη πόλη σαν την Αθήνα, που παράγονται 2,5 τόνοι σκουπιδιών ημερησίως, καμία χωματερή δεν επαρκεί. Θα πρέπει να βρεθούν λύσεις πυρολυτικής επεξεργασίας, ή άλλες μέθοδοι, όπως γίνεται στη Βιέννη και αλλού. Τα μαγειρικά έλαια επίσης, μπορούν να ανακυκλωθούν σε ειδικούς κόκκινους κάδους στη Σύρο και σε γνωστή αλυσίδα σούπερ-μάρκετ στην Αθήνα. Πριν από κάθε αγορά σας σκεφτείτε οικολογικά. Χρειάζεστε πραγματικά το προϊόν; Πού θα απορριφθούν ή ανακυκλωθούν τα παραπροϊόντα; Χρησιμοποιούμε συσκευές και αυτοκίνητα μέχρι να εξαντληθεί η διάρκεια ζωής τους. Δεν αγοράζουμε κάθε χρόνο το τελευταίο μοντέλο κινητού και υπολογιστή, καθώς η «ανακύκλωση» τους γίνεται εντελώς πρωτόγονα σε χωματερές Αφρικής και Κίνας, με σοβαρές επιπτώσεις στην υγεία των κατοίκων (καρκίνος). Αν ο παγκόσμιος πληθυσμός ζούσε σε επίπεδο ζωής Ελβετίας, τότε δεν θα έφταναν οι πόροι τριών πλανητών σαν τη Γη. Πρέπει να προστατεύσουμε το πολύτιμο και μοναδικό σπίτι μας, τη Γη. Θα περάσουν πάρα πολλά χρόνια μέχρι ο άνθρωπος να αποικίσει άλλους πλανήτες. Μεταξύ 2030 και 2040 θα γίνει εποίκισμός της Σελήνης, ενώ ο εποίκισμός του «κοντινού» Άρη θα γίνει μετά από έναν αιώνα τουλάχιστον, αφού πρώτα λυθούν προβλήματα τεχνολογίας και χρηματοδότησης, σύμφωνα με πρόσφατες (Ιούλιος 2019) εκτιμήσεις του κ. Σταμάτη Κριμιζή, ακαδημαϊκού, διαστημικού επιστήμονα, ερευνητή-συνεργάτη της Ν.Α.Σ.Α.

Είναι αδήριτη ανάγκη να στραφούμε προς συνήθειες φιλικότερες για τον πλανήτη μας, ώστε να πάψουμε να υποθηκεύουμε το μέλλον των παιδιών μας και των επόμενων γενεών.

Βιβλιογραφία

- Ζερεφός Χρήστος, *Ήρθε η ώρα. FOCUS, Η άλλη όψη της πολιτικής, ΤΑ ΝΕΑ, Σαββατοκύριακο 13-14 Ιουλίου 2019*
- Μασούρα Ρίτσα, *Η ρύπανση βρίσκεται και μέσα στα σπίτια μας, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, Κυριακή 31 Οκτωβρίου 1999*
- Παπαιωάννου Κυριάκος, *Ασφάλεια και υπερκύτταρο, FOCUS, άλλη όψη της πολιτικής, ΤΑ ΝΕΑ, Σαββατοκύριακο 13-14 Ιουλίου 2019*
- Σαξ Τζέφρι, *Έρευνα για τα παγκόσμια δημόσια αγαθά. Τι μπορούν να κάνουν οι πλούσιοι για τους φτωχούς κατοίκους του πλανήτη, Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, Κυριακή 12 Σεπτεμβρίου 1999*
- Andreus Levermann: *Κλιματική Αλλαγή, οι κυβερνήσεις να εντείνουν τις προσπάθειες. FOCUS, Η άλλη όψη της πολιτικής, ΤΑ ΝΕΑ, Σαββατοκύριακο 13-14 Ιουλίου 2019*
- Γιογάκας Προκόπης, *Η υπερθέρμανση δεν θα συμβεί. Συμβαίνει τώρα. FOCUS, Η άλλη όψη της πολιτικής, ΤΑ ΝΕΑ, Σαββατοκύριακο 13-14 Ιουλίου 2019*

- <https://www.in.gr/2019/08/28/world/eftase-sti-nea-yorki-istioforo-16xronoi-gkreta/>
- <https://www.kathimerini.gr>article>epikairothta>perivallon,symfwnia-200-kratwn-gia-thn-taxyterh-drashkata-ths-yper8ermashs-toy-planhth>
- www.dw.com/el/πως-χρηματοδοτείται-η-μικρή-ακτιβίστρια-γκρέτα/a-48434886
- <https://el.wikipedia.org/wiki/πετρέλαιο>
- www.thetoc.gr/koinwnia/article/posos-tha-einai-o-plithismos-tis-qis-to-2050
- www.lifo.gr/now/perivallon/224919/gkreta-toynmpergk-i-16xronoi-poy-egine-i-eikona-toy-klimatos-kata-tis-klimatikis-allagis
- www.indeepanalysis.gr>prwtokollo-tou-kioto-kai-symfwnia-tou-parisiou
- <https://el.wikipedia.org/wiki/στρώμα> του όζοντος
- <https://m.naftemporiki.gr>story>

Γενοκτονία Ποντίων

100 χρόνια (1919 – 2019)

Από την κ. Μαρία Ρώτα

Η εξόντωση των Ποντίων, αλλά και άλλων ανθρώπων που κατοικούσαν στην “Οθωμανική αυτοκρατορία” βασίστηκε σε ένα προσεκτικά μελετημένο σχέδιο εθνοκάθαρσης. Αυτός ο φοβερός διωγμός όλων αυτών των ανθρώπων προκάλεσε φρίκη στη διεθνή κοινή γνώμη, ακόμα και στους συμμάχους των Τούρκων.

Ο Ελληνισμός του Εύξεινου Πόντου

Οι Έλληνες μετανάστες, αρκετούς αιώνες πριν, προέρχονταν από όλα σχεδόν τα μέρη της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, που είχαν κατακτήσει σχεδόν όλο τον ελλαδικό χώρο, όπως τα νησιά του Αρχιπελάγους, τη Μικρά Ασία, τις βορειότερες περιοχές της Βαλκανικής κ.α. Όλες αυτές οι μεταναστεύσεις από τον Ελλαδικό χώρο στις βόρειες περιοχές, βοήθησαν στην ανάπτυξη της βιομηχανίας και της διατροφής πολλών αστικών πληθυσμών, ακόμη και της Ευρώπης. Το βαμβάκι, το μαλλί, το λινάρι για την υφαντουργία, τα σίτηρα κ.α για τη διατροφή, αποτελούσαν εμπορεύματα υψηλής ανάγκης και για το εμπόριο της δυτικής Ευρώπης. Με τη βοήθεια πολλών Ελλήνων, ιδιαίτερα από τη Μακεδονία και τη Θράκη, αλλά και την Ήπειρο, ξεκίνησε και πέτυχε η πολύ καλή εμπορική διαδικασία που κατέκλυσε τον Βαλκανικό χώρο. Ήταν τόσο γνωστή και σημαντική η παρουσία των Ελλήνων με τις άριστες δραστηριότητες τους ώστε (όπως γράφουν ιστορικοί της εποχής του 18ου αιώνα) η λέξη “Έλληνας” ήταν σχεδόν συνώνυμο του “δραστήριου εμπόρου”. Όλοι οι Χριστιανοί έμποροι της Βαλκανικής περιοχής, που ήταν κάτω από την Οθωμανική επικράτεια, που φρόντιζαν το εμπόριο στη Ρωσία, την Κεντρική Ευρώπη και τα Βαλκάνια, ήταν γνωστοί ως “ΕΛΛΗΝΕΣ”. Αυτοί οι Έλληνες μετανάστες, μετακινήθηκαν τότε αναζητώντας καλύτερη τύχη από αυτό που τους είχε συμβεί στην πατρίδα τους μετά.

Μαζί τους κουβαλούσαν την εργατικότητα, την υπομονή, τη διάθεση για πρόοδο, αλλά και το πείσμα της επιτυχίας. Στόχος της σημαντικής τους δραστηριότητας ήταν τα εμπορικά κέντρα και άλλων χώρων, όπως η Μόσχα, το Κίεβο, η Λειψία, η Βιέννη κ.α. Ανέπτυσαν συνεργατικές σχέσεις με εμπόρους της Δύσης και της Κεντρικής Ευρώπης.

Η μεγαλύτερη εμπορική παροικία των Ελλήνων εγκαταστάθηκε στην Οδησό. Ήταν η πόλη που αποτελούσε τον σημαντικότερο πόλο συγκέντρωσης του ομογενειακού Ελληνισμού. Η εξέλιξη και η επιτυχία των ελληνικών εμπορικών οίκων ήταν μεγάλη. Εκεί οικοδομήθηκε η Ελληνορθόδοξη εκκλησία της Αγίας Τριάδος, εκεί ιδρύθηκε η Φιλική Εταιρεία το 1814, εκεί δημιουργείται το Ελληνικό Γυμνάσιο, η Ελληνική εμπορική Σχολή. Η Μεγάλη Αικατερίνη βοήθησε ιδιαίτερα

τους “άξιους” Έλληνες και θαυμάζοντας τις δραστηριότητες τους, φρόντισε και κατάφερε να επεκτείνει τα σύνορα του κράτους προς τον νότο και έφθασαν οι παραθαλάσσιες περιοχές έως τον Εύξεινο. Ελληνικά σχολεία, ελληνικές εκκλησίες, κοινότητες, εμπόριο, βοήθησαν τον ελληνισμό του Εύξεινου Πόντου να αριστεύσει και να θαυμάζεται και από τους Ευρωπαίους....

Ποντιακή Γενοκτονία

Ο τουρκικός εθνικισμός δημιούργησε όλες αυτές τις ανατριχιαστικές εξελίξεις στην περιοχή της Εγγύς Ανατολής. Αλλά αυτοί οι Νεότουρκοι θέλησαν να μην υπάρχει πλέον “Οθωμανική Αυτοκρατορία” ούτε να υπάρχουν ίσα δικαιώματα στους πολίτες που έχουν άλλο θρήσκευμα και άλλη Εθνική καταγωγή. Παρουσιάστηκαν νέες εθνικιστικές απόψεις που εμφανίζονται και καθορίζουν ως εθνικό χώρο των Τούρκων μια εκτεταμένη περιοχή από το Αιγαίο έως τη θάλασσα της Κίνας. Δεν θέλουν να υπάρχει η λέξη Οθωμανός. Το τουρκικό κίνημα θέλησε τη δημιουργία νέας τουρκικής αυτοκρατορίας, όπου δεν θα υπάρχει θέση για κανένα άλλο έθνος, εκτός από αυτό των Τούρκων.

Η εθνική οικονομία ζήτησαν να δημιουργηθεί μόνο με την “εθνική οικογένεια”. Ο Τζελάλ Μπαγιάρ (Celal Bayar) είπε ότι οι Νεότουρκοι αντιμετώπιζαν τους Έλληνες της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ως... “εσωτερικά καρκινώματα” . Το αντιχριστιανικό κλίμα και το ενδιαφέρον για ισλαμικό Τζιχάντ που είχε αρχίσει να διαμορφώνεται, επηρεάζοντας και τις συνθήκες στον Πόντο.

Σ' ένα άρθρο μιας εφημερίδας με τίτλο: “Οθωμανοί εις τα όπλα” που δημοσιεύθηκε στις 13 Οκτωβρίου 1911 σε τουρκική εφημερίδα γράφει: “Ο ιερός πόλεμος είναι θεία εντολή...”

Εμπρός αδελφοί,, ας ετοιμασθώμεν από σήμερα να συγκρουσθώμεν μετά των εχθρών, να πίνωμεν το αίμα των”

Η αφομοίωση με βία όλων των κατοίκων, αποφασίζεται τελεσίδικα: “Η Τουρκία είναι πρωτίστως μια μουσουλμανική χώρα και οι ιδέες του μουσουλμανισμού και η επιρροή του πρέπει να κυριαρχούν.

Κάθε άλλη θρησκευτική προπαγάνδα πρέπει να κατασταλεί αφού δεν μπορεί κανείς να εμπιστευθεί τους Χριστιανούς, οι οποίοι πάντα δούλευαν για την κατάρρευση του καθεστώτος...” Εφημερίδα “Times” Λονδίνο 3 Οκτωβρίου 1911.

Πόντοι Πρόσφυγες στη “μητέρα – πατρίδα”

“Την περίοδο 1919 – 1923 έφτασαν τμηματικά στην Ελλάδα 400.000 Έλληνες από τον Πόντο και τον Καύκασο. Τους περίμεναν ασθένειες, πείνα, ανέχεια αλλά και χωρίς ιδιαίτερη φροντίδα από επίσημους και ντόπιους. Η επιβίωσή τους εγγράφεται στα άγνωστα, εντυπωσιακά κεφάλαια της νεοελληνικής ιστορίας. Ο ερχομός στην Ελλάδα ήταν βασανιστικός. Χιλιάδες εξαθλιωμένοι πρόσφυγες θα χάσουν τη ζωή τους στον προθάλαμο της Ελλάδας...” έγραψε ο καθηγητής Βλάσης Αγτζίδης. “Με τους Έλληνες πρέπει να ξεκαθαρίσουμε, όπως και με τους Αρμένιους”... είπε ο

Ραφέτ Μπέης: "πρέπει να τελειώνουμε. Έστειλα σήμερα στα περίχωρα τάγματα για να σκοτώσουν πάνω στο δρόμο κάθε Έλληνα".

ΕΛΛΗΝΕΣ ΤΟΝ ΠΟΝΤΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΝΔΟΧΩΡΑ-ΕΚΤΟΡΙΖΟΝΤΑΙ

ΜΕΓΑΡΟ ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗ

Κείμενο – Φωτογραφίες: Χρήστου Θανόπουλου

Το Μέγαρο Δεληγιώργη βρίσκεται στην οδό Κανάρη 1, με προσόψεις και επί των οδών Ακαδημίας και Πινδάρου, όψιμο νεοκλασικό (εκλεκτικιστικού ρυθμού με νεοκλασικά και αναγεννησιακά στοιχεία).

Ένα από τα πρώιμα έργα του Έρνστ Τσίλλερ (1837–1923), δείγμα πολυτελούς μεγαλοαστικής κατοικίας, τριώροφο (ισόγειο, 1^{ος}, 2^{ος} όροφος), με εμβαδόν 1.160 μ². Το 1882 ο Τσίλλερ εκπονεί «ΣΧΕΔΙΟΝ ΟΙΚΙΑΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑ ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗ» σύμφωνα με τον τύπο ιδιωτικής αστικής «οικίας – μεγάρου», όπου το ισόγειο διαμορφώνεται σε βοηθητικούς χώρους της κατοικίας (σήμερα με καταστήματα επί της οδού Ακαδημίας). Έτος κατασκευής εικάζεται το 1890.

Η είσοδος (επί της οδού Κανάρη) είναι μνημειακή, με μαρμάρινη σκάλα, υπερυψωμένο πρόπυλο, με θόλο, τοξωτά ανοίγματα (αναγεννησιακό στοιχείο ή κατ' άλλους Art Nouveau). Τα ανοίγματα του 1^{ου} ορόφου είναι τοξωτά (αναγεννησιακή επίδραση), ενώ του 2^{ου} ορόφου φέρουν νεοκλασικά υπέρθυρα με παραστάδες. Στον 1^ο όροφο σε κάθε δωμάτιο υπάρχει μαρμάρινο τζάκι και πάτωμα μαρκετερί. Δεξιά από τον προθάλαμο του 1^{ου} ορόφου, ο χώρος με το βαρύ τζάκι και το ξυλόγλυπτο ταβάνι θυμίζει πρωθυπουργική κατοικία. Εντυπωσιακές οροφografίες στολίζουν όλα τα δωμάτια. Η οικογένεια Δεληγιώργη, απόγονοι αγωνιστή του 1821), από το Μεσολόγγι μετεγκαταστάθηκε στην Αθήνα.

Ο Λεωνίδας Δεληγιώργης (1839 Μεσολόγγι – 1928 Αθήνα) υπήρξε πολιτικός, δικηγόρος, δημοσιογράφος, μέτοχος μεταλλείων Λαυρίου, νεώτερος αδελφός του πολιτικού και νομικού Επαμεινώνδα Δεληγιώργη (1829 Τρίπολη – 1879 Αθήνα), πρωτοεκλεγέντος βουλευτή το 1859, εμπνευστή αντιοθωνικών – αντιμοναρχικών στάσεων (1860, 1861), αρχηγού Κόμματος Φιλελευθέρων, δύο φορές Πρωθυπουργού και τρεις φορές υπουργού μέχρι το 1877.

Ο Λεωνίδας Δεληγιώργης διετέλεσε διευθυντής της εβδομαδιαίας εφημερίδας «Εφημερίς των Συζητήσεων», η οποία υποστήριζε το κόμμα του αδελφού του. Μετά το θάνατο του Επαμεινώνδα (1879), ο Λεωνίδας Δεληγιώργης εξελέγη βουλευτής Μεσολογγίου οκτώ φορές συνολικά (πρώτη φορά 20-12-1881), μέχρι την Α' Αναθεωρητική Βουλή (1910). Επί κυβερνήσεως Θ. Δηλιγιάννη έγινε Υπουργός Εξωτερικών (1890–1892). Παντρεύτηκε την Θεανώ Ζωγράφου και απέκτησαν τρία παιδιά, τη Σοφία (1885), τη Δώρα (1887) και τον Αλέξανδρο (1889). Η κυριότητα των δύο οικοπέδων επί των οδών Πινδάρου, Ακαδημίας και Κανάρη, περιήλθε στη

Θεανώ (20-10-1881), κάτοικο Παρισίων. Μετά το θάνατο του Λεωνίδα, το μέγαρο κατοικήθηκε από τον Αλέξανδρο, ενώ η Σοφία έζησε μέχρι το θάνατό της (13-7-1939) στον δώροφο οικίσκο – παράρτημα του πατρικού στην Πινδάρου, όπου προ ενός έτους είχε ήδη μετακομίσει ο Αλέξανδρος, λόγω χρεών-κατάσχεσης μεριδίου του. Τρεισήμισι μήνες αργότερα το σύνολο της ιδιοκτησίας Δεληγιώργη (οικόπεδα και δύο οικίες), πουλήθηκε λόγω οικονομικών προβλημάτων από τους Αλέξανδρο, Δώρα στο Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων (ΜΤΠΥ), το οποίο είχε ιδρυθεί από τον πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου Δ. Λεβίδη. Έκτοτε το ισόγειο επί της οδού Ακαδημίας διατήρησε την εμπορική του χρήση (καταστήματα). Το μέγαρο άλλαξε πολλούς ενοίκους.

Ξενώνας Γερμανών στρατιωτών (επί κατοχής), Αγγλοελληνική Υπηρεσία (1946–1950), Πειραματικό Θέατρο Μαριέττας Ριάλδη αρχές 1960 (2^{ος} όροφος), Ταινιοθήκη της Ελλάδος (1964–2003). Το κτίριο χαρακτηρίστηκε ως «Οίκημα χρήζον ειδικής κρατικής προστασίας». Κρίθηκε διατηρητέο από το ΥΠΠΟ, αποκαταστάθηκαν οι όψεις (1980) και ο περιβάλλων χώρος. Φωτιά προκάλεσε μεγάλες καταστροφές (1996) και παρέμεινε για χρόνια κλειστό. Η σημερινή μορφή των δύο ανεξάρτητων κτιρίων οφείλεται σε συντονισμένη επιχείρηση αποκατάστασης (1999–2002) υπό την επιστασία του ΥΠΠΟ. Μελετήθηκαν και συντηρήθηκαν οι τοιχογραφίες, οροφोगраφίες από την ομάδα ΑΕΙΝΑΕΣ. Η τελική ανακαίνιση έγινε το 2009 υπό την επίβλεψη του ΜΤΠΥ, από τα μελετητικά γραφεία Κάιγερ – Μήτσιου – Αρβανιτάκη – Πολίτη - Σαχανίδη.

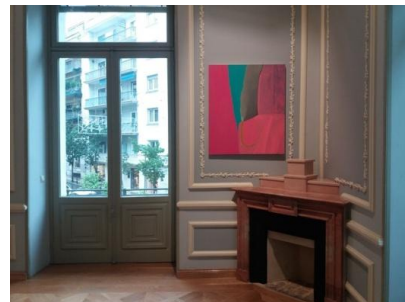
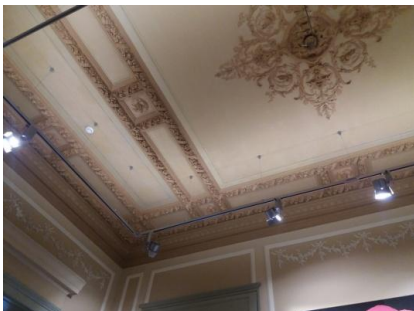
Ακολούθησε μίσθωση από την γκαλερί της Νέας Υόρκης Allouche Benias, της οποίας αποτελεί ευρωπαϊκό παράρτημα. Η διεθνούς φήμης γκαλερί είναι δημιούργημα του 62χρονου, γαλλικής καταγωγής, Eric Allouche και του 34χρονου συνεργάτη του, επιμελητή, art-dealer και συλλέκτη Ελληνοαμερικανού George Benias. Άνοιξε τις πόρτες του τον Ιούλιο 2012, για να δημιουργηθεί ένας νέος πολιτιστικός και εκθεσιακός χώρος, με συμμετοχές Ελλήνων και διεθνώς καταξιωμένων καλλιτεχνών από τον κόσμο της σύγχρονης τέχνης. Στις αίθουσες του Μεγάρου Δεληγιώργη οι πολύχρωμοι μοντέρνοι πίνακες συνδιαλέγονται με τις παλιές τοιχογραφίες – οροφोगраφίες, σε μία συνύπαρξη νέου – παλιού. Έχουν φιλοξενηθεί καλλιτέχνες, όπως οι: Donald Baechler, Les Rogers, Michael Dotson, Susumi Kamijo, Vassilis H, Στέλιος Φαϊτάκης, Διονύσης Καβαλλιεράτος, Zio Ziegler, κ.ά.

Η είσοδος είναι ελεύθερη. Όποτε βρεθείτε στο κέντρο της Αθήνας, επισκεφτείτε το Μέγαρο Δεληγιώργη για να θαυμάσετε έργα πρωτοποριακών σύγχρονων καλλιτεχνών, αλλά και το ίδιο το κτίριο που αποτελεί ένα στολίδι του αθηναϊκού αστικού τοπίου.

Βιβλιογραφία

- Ενημερωτικά Φυλλάδια επισκεπτών της Allouche Benias gallery.
- https://el.wikipedia.org/wiki/Μέγαρο_Δεληγιώργη.
- www.eie.gr/archaeological/gr/arxeio-more.aspx?id=80 Αρχείο Νεότερων Μνημείων – Μέγαρο Δεληγιώργη.
- <https://www.in.gr>>Allouche-BeniasGallery: πως η παγκόσμιας φήμης γκαλερί δημιούργησε τη νέα στέγη της στην Αθήνα.
- Ντάκουλα Έλενα, Σύγχρονη Τέχνη στο Νεοκλασικό Μέγαρο Δεληγιώργη / Athens Voice.
- <https://www.athensvoice.gr/culture/arts/490792-sygchroni-tehni-sto-neoklasiko-megaro-deligiorgi>

Μερικές φωτογραφίες...

Από τον Σύριγγα, στις Σχιζομενές και την Σπηλιά του Λεντίνου

Κείμενο – Φωτογραφίες: Χρήστου Θανόπουλου

Ένα αυγουστιάτικο πρωινό ανηφόρισα με το αυτοκίνητο προς την Άνω Σύρο, θαυμάζοντας από μακριά την μεσαιωνική πόλη και μπήκα στην Απάνω Μεριά. Προσέγγισα τον οικισμό του Σύριγγα, με την περίφημη πηγή κρυμμένη στη σπηλιά, δίπλα από την κληματαριά και την συκιά. Άφησα το αυτοκίνητο 100 μέτρα μετά την εκκλησία του Άη-Γιάννη, στο τέλος του τσιμεντόδρομου που συνεχίζει ως χωματόδρομος και μία ξύλινη επιγραφή σηματοδοτεί την αρχή του μονοπατιού προς Σχιζομενές, Σπηλιά Λεντίνου.

Ο χωματόδρομος κινείται περιμετρικά του βουνού του Σύριγγα (ύψος 434 μ.), με τις τέσσερις λευκές ανεμογεννήτριες, περνώντας από τις δυτικές υπώρειες του, όπου η περιοχή φέρει το όνομα Χάλαρα. Από την αρχή της πορείας η θέα είναι μαγευτική προς την παραλία της Λίας, με τον περίφημο «Αερόλιθο» ή «Μαυροβολάδα» να δεσπόζει πάνω από το μονοπάτι Κάμπου – Λίας και στο βάθος την παραλία των Γραμμάτων.

Το απέραντο γαλάζιο του πελάγους και τα γύρω νησιά, Σέριφος, Κύθνος, Γυάρος, Τήνος μαγνητίζουν το βλέμμα. Προσπερνώ έναν περιστεριώνα και τις δύο τελευταίες οικίες, σκουρογάλαζου και καστανού χρώματος αντίστοιχα και εισέρχομαι στο μονοπάτι που ακολουθεί πορεία δυτική, κάτω από την κορυφογραμμή του Κρικάκη. Η θέα προς τον βαθύ, στενό, κόλπο Αυλάκι, την παραλία του Αετού, της Βαρβαρούσας και την βραχώδη προεξοχή του Κατακέφαλου στο Γαλησσά, είναι μοναδική.

Φθάνω στο λατομείο Κρικάκη, με τις κατακόρυφες «μαχαιριές» στα βράχια και τους λιθωσωρούς. Από εδώ αλλά και από το λατομείο του Δυόσμου πάνω από την παραλία Μαρμάρι κατέβαιναν οι μαρμαρίνοι ογκόλιθοι με τη βοήθεια κάρων και υποζυγίων βοδιών ή μουλαριών, στην παραλία Αγ. Λουκά και ταξίδευαν διά θαλάσσης στην Ερμούπολη, για να οικοδομηθούν τα μοναδικά αρχοντικά της. Στην άκρη του λατομείου υπάρχουν δύο πέτρινα σπιτάκια. Στο πρώτο σπιτάκι, αυτό με την πεσμένη στέγη, το όμορφο τζάκι και τις εσοχές με τα πέτρινα ράφια, ξεκουράζονταν καμιά δεκαπενταριά πρόβατα, βρίσκοντας καταφύγιο από τις καυτερές ακτίνες του ηλίου.

Η παρουσία μου τα θορύβησε και απομακρύνθηκαν πανικόβλητα. Έφθασα σε ένα ξέφωτο, όπου η πλαγιά ήταν ομαλή και η παραλία της Λίας φαινόταν τόσο κοντινή, που ωσάν σειρήνα με καλούσε κοντά της. Το ταχύπλοο σκάφος από το Κίνι προσέγγιζε την αμμουδιά της, ενώ το πλοίο της γραμμής Πειραιά – Σύρου ετοιμαζόταν να παρακάμψει το Διαπόρι και

Πετρίτη, τα βορειότερα ακρωτήρια της Σύρου. Επέστρεψα στο λατομείο Κρικάκη και κατέβηκα την πλαγιά, για να μπω στο μονοπάτι που καταλήγει στις Σχιζομενές. Έφθασα σε πέτρινη πύλη με το κιτρινόλευκο σημάδι του μονοπατιού. Στα δεξιά μου αντίκρισα τα βράχια των Σχιζομενών. Σκαρφάλωσα και έφθασα μπροστά στο εντυπωσιακό χάσμα, ενώ στο βάθος φαινόταν ο Καθρέφτης, η ελαφρώς κοίλη ασβεστολιθική πλάκα των Γραμμάτων. Οι Σχιζομενές οφείλουν την ύπαρξή τους σε ένα γεωλογικό φαινόμενο κατακρήμνισης – καθίζησης πετρωμάτων, που έχουν αποκοπεί από το μητρικό πέτρωμα, σχηματίζοντας δύο στενά φαράγγια.

Κατηφορίζοντας νοτιοδυτικά από τις Σχιζομενές έφτασα στην εντυπωσιακή Σπηλιά του Λεντίνου με το μεγάλο άνοιγμα. Εδώ ζούσε η οικογένεια του Λεντίνου, μέχρι τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, σε έναν ενιαίο χώρο, διαχωριζόμενο σε διαφορετικά επίπεδα με σκαλιά. Ξεχωριστός ο χώρος του υπνοδωματίου με πετρόκτιστο τοίχο και εσωτερικό παράθυρο, με θέα προς τον Σύριγγα και το Αυλάκι.

Πεζούλες δημιουργούσαν μικρά χωράφια – μπουστάνια και διάσπαρτες ελιές στη ρεματιά, έπαιζαν ζωτικό διατροφικό ρόλο. Νερό η οικογένεια προμηθευόταν από κοντινή πηγή στον απέναντι Απήγανο. Υπήρχαν οικόσιτα ζώα. Ξαπλωτά κιούπια με την κυκλική σχιστόπλακα στο στόμιο, χρησίμευαν ως κυψέλες και προμήθευαν την οικογένεια με μέλι, ενώ η θάλασσα παρείχε τα ψάρια της. Με τις σκέψεις στη λιτή σκληρή ζωή των Απανωσυριανών και των παλιών Κυκλαδιτών, ξεκίνησα τον δρόμο της επιστροφής. Οι πλαγιές που νωρίτερα είχα κατέβει γρήγορα με ευκολία, τώρα φάνταζαν απειλητικές και ατελείωτες, διότι έπρεπε να τις διασχίσω, κερδίζοντας ύψος, πατώντας πάνω σε καπαριές, φασκομηλιές, αφάνες, θυμάρια, εκτός μονοπατιού.

Ύστερα από μία κοπιαστική ανοδική πορεία, έφθασα σχεδόν κάτω από τις ανεμογεννήτριες του Σύριγγα. Είχα απομακρυνθεί από τον χωματοδρόμο που οδηγεί στον Άη-Γιάννη και τον οικισμό του Σύριγγα. Ακολούθησα δυτική πορεία για να γυρίσω στον χωματοδρόμο, αφού προσπέρασα αρκετές κυψέλες. Επέστρεψα στο αυτοκίνητο, χωρίς να έχω χορτάσει το ανόθευτο τοπίο με τους αγέρωχους βράχους και τις καταγάλανες παραλίες. Με συνόδευαν οι εικόνες των απανωσυριανών οικισμών, με τα κουκλίστικα λευκά σπιτάκια, σπαρμένα στις κοιλάδες και τις ξερολιθιές που σαν κορδέλες περιτρέχουν νωχελικά τις ομαλές πλαγιές. Η κούραση και ο ιδρώτας είχαν πλέον ξεχαστεί. Έμεινε μόνο η αίσθηση της ευφορίας και της πληρότητας που απλόχερα η Φύση χαρίζει, αλλά και η προσμονή για την επόμενη εξόρμηση.

Βιβλιογραφία

- Γαλανόπουλος Τάκης, *Τα μονοπάτια της Απάνω Μεριάς Σύρου, Παράθυρο στο παρελθόν και στο μέλλον, Συριανά Γράμματα, Τεύχος 1, Περίοδος Δ' Απρίλιος 2017, Εκδόσεις εκπαιδευτηρίων Άγιος Παύλος.*
- ΣΚΑΪ ΧΑΡΤΕΣ, 305 ΣΥΡΟΣ, 1:20.000, Πεζοπορικός Χάρτης, εκδόσεις TERRAIN & ΣΚΑΪ.

Τιμητική Εκδήλωση του ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Για τους ανθρώπους της Εμπορικής Ναυτιλίας

Από την κ. Μαρία Ρώτα

“Ο Ελλαδικός χώρος με τις εκτεταμένες ακτές και τα μεγάλα νησιωτικά συμπλέγματα προσέφερε τις ιδανικές συνθήκες για τη στροφή του Έλληνα προς τη θάλασσα και τη ναυτική ζωή. Οι δυσκολίες και οι περιπέτειες στη θάλασσα προίκισαν τους Έλληνες με πείσμα, δυναμισμό και τους έκαναν τολμηρούς και ριψοκίνδυνους θαλασσοπόρους. Δεν δίστασαν να ανοιχθούν στις θάλασσες του κόσμου, να χαράξουν δρόμους, να μεγαλουργήσουν.

Είναι αλήθεια ότι και άλλοι λαοί διακρίθηκαν στον υγρό στίβο, ωστόσο ο Έλληνας είναι ο μόνος που μπορεί να διεκδικήσει τη συνεχή παρουσία του στη θάλασσα, σε μια αδιάσπαστη αλυσίδα χιλιάδων χρόνων. Στη μεσολιθική εποχή, στο Αιγαίο, πραγματοποιήθηκε το πρώτο, αρχαιολογικά τεκμηριωμένο θαλασσινό ταξίδι στον κόσμο, που απέδειξε ότι τα νησιά και ο γεωγραφικός κορμός, από τότε επικοινωνούσαν μεταξύ τους και διεξήγαγαν μια μορφή στοιχειώδους ανταλλακτικού εμπορίου. Αργότερα, στην εποχή του χαλκού, οι νησιώτες του Αιγαίου θα εξελιχθούν σε σπουδαίους ναυτικούς. Οι κάτοικοι των Κυκλάδων θα στραφούν από πολύ νωρίς στη θάλασσα και θα πρωτοπορήσουν στην τέχνη του ναυπηγού και του ναυτίλου, όπως αποδεικνύουν οι βραχογραφίες και τα χαράγματα με απεικονίσεις πολύκωπων πλοιαρίων σε σκεύη της 3ης χιλιετίας π.Χ.

Στους αιώνες που ακολουθούν, στο Αιγαίο κάνουν την παρουσία τους οι Μινωίτες, οι οποίοι αναπτύσσουν ένα εκτεταμένο δίκτυο εμπορικών ανταλλαγών που απλώνεται στην ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Μεσογείου. Είναι η εποχή της “Μινωικής θαλασσοκρατίας”. Την περίοδο αυτή, το Αιγαίο γίνεται κοιτίδα των πρώτων ναυτικών πολιτισμών της Ευρώπης, του Κυκλαδικού και Μινωικού, ενώ από τα μέσα του 15ου αιώνα π.Χ οι Μυκηναίοι θα διαδεχθούν τους Μινωίτες στην κυριαρχία της θάλασσας.

Στις αρχές του 8ου αιώνα π.Χ. όταν πια ο Ελληνικός κόσμος αρχίζει να αλλάζει με ταχύτατους ρυθμούς, οι Έλληνες ξανοίγονται στις θάλασσες ιδρύουν αποικίες από τη Μασσαλία της Γαλλίας μέχρι τις ακτές του Ευξείνου Πόντου για να κυριαρχήσουν τους δύο επόμενους αιώνες στη Μεσόγειο. Στους κλασικούς χρόνους η Αθήνα αναδεικνύεται σε μεγάλη ναυτική δύναμη και ο Πειραιάς το μεγάλο της λιμάνι, μέχρι τη σταδιακή εξασθένιση των ελληνικών πόλεων της νότιας Ελλάδας και την υποταγή τους στο κράτος της Μακεδονίας. Ο μέγας στρατηλάτης Αλέξανδρος είναι εκείνος που θα δημιουργήσει ένα τεράστιο οικουμενικό κράτος και θα μεταλαμπαδεύσει τον ελληνικό πολιτισμό στις εσχατιές του τότε γνωστού κόσμου....

Η Βυζαντινή αυτοκρατορία βρισκόταν στο σταυροδρόμι των τριών ηπείρων Ευρώπης, Ασίας και Αφρικής και η πρωτεύουσά της η Κωνσταντινούπολη ήταν ένα από τα μεγαλύτερα εμπορικά κέντρα του τότε κόσμου. Από εκεί περνούσαν τα

θαλασσινά δρομολόγια του παγκόσμιου εμπορίου και εκεί συγκεντρώνονταν εμπορεύματα από τη Ρωσία και τον Εύξεινο Πόντο, από τη δυτική και βόρεια Ευρώπη, από όλες τις πόλεις της Μεσογείου, αλλά και από τα βάθη της Ανατολής, Ινδία, Κίνα.

Στα μέσα του 11ου αιώνα οι ναυτικές δυνάμεις του Βυζαντίου άρχισαν να παρακμάζουν και το Εμπορικό Ναυτικό της συρρικνώθηκε ύστερα από 1.100 περίπου χρόνια ύπαρξής της. Ακολούθησε μετά το Βυζάντιο η Λατινοκρατία και Τουρκοκρατία.... Οι Έλληνες νησιώτες του Αιγαίου και του Ιονίου θεωρούνταν οι καλύτεροι караβομαραγκοί στα οθωμανικά και βενετικά καρνάγια... Στις αρχές του 19ου αιώνα η ελληνική ναυτιλία αναπτύσσεται και ανθεί. Δημιουργούνται μεγάλα εμπορικά δίκτυα, που σταθμεύουν σε όλα τα κύρια λιμάνια του Εύξεινου Πόντου, της Μεσογείου και της Δυτικής Ευρώπης. Είναι χαρακτηριστικό ότι τις παραμονές του Αγώνα ο Ελληνικός εμπορικός στόλος αριθμούσε 1.000 περίπου πλοία που διεκπεραίωναν το εμπόριο με τολμηρά ταξίδια στο Αιγαίο, τον Εύξεινο, όλη τη Μεσόγειο και πέρα από το Γιβραλτάρ. Περίπου 200 από αυτά, τα ... "σιτοκάραβα", όπως τα χαρακτήριζε ο Κολοκοτρώνης, αποτέλεσαν τον πολεμικό στόλο της Επανάστασης, ενώ οι Έλληνες εμποροκαπεταναίοι μετατράπηκαν σε ηρωικούς ναυμάχους, που έγραψαν σελίδες ιστορίας... Στα μέσα του 19ου αιώνα τα ελληνικά καράβια απέκτησαν τη μηχανή από τον ατμό και έφυγαν τα πανιά, που επί τόσους αιώνες ήταν έρμαια των διαθέσεων του ανέμου.

Η συμμετοχή της χώρας μας στον παγκόσμιο πόλεμο έδειξε την θαλασσινή δύναμή της και στο Πολεμικό και στο Εμπορικό Ναυτικό που θαυμάστηκε από τους συμμάχους. Η ναυτιλία σε όλες τις εποχές, μέχρι και σήμερα, αποτελούσε και αποτελεί τον σημαντικότερο πυλώνα της οικονομικής υπόστασης του Ελληνισμού.

Ένα άλλο πολύ σημαντικό πλεονέκτημα, το οποίο όμως δεν βαρύνει λιγότερο από την οικονομική διάσταση, είναι ότι η πρώτη θέση της Ελληνικής Εμπορικής Ναυτιλίας προσδίδει μεγάλο κύρος στη χώρα έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ολόκληρης της υφηλίου. Δεν είναι μικρό πράγμα, μια χώρα με τα ποσοτικά μεγέθη της Ελλάδας, πληθυσμιακά και οικονομικά, να κατατάσσεται στις παγκόσμιες υπερδυνάμεις, στο πλαίσιο μιας οικονομικής καθαρά λειτουργίας. Η ναυτιλία είναι οικονομική δραστηριότητα που ξεπερνά τα κρατικά όρια και κινείται μέσα σε ένα διεθνές περιβάλλον, όπου διεθνείς κανόνες και αγορές ρυθμίζουν τη λειτουργία της.

Συνεχώς, οι όποιες αδυναμίες της Ελληνικής κρατικής διοίκησης την αφήνουν ανεπηρέαστη και αυτό έχει ευεργετική επίδραση στην ανάπτυξή της.

Οι παλιοί караβοκύρηδες, αλλά ακόμη και οι σημερινοί εφοπλιστές έχουν βαθιά γνώση της διεθνούς αγοράς, μέσα στην οποία δραστηριοποιούνται και τολμούν να αναλαμβάνουν επιχειρηματικό ρίσκο. Παράλληλα, τα ελληνικά πληρώματα είναι ασύγκριτα σε ναυτικές δεξιότητες και είναι καλά εκπαιδευμένα σε όλα τα νέα συστήματα που υποστηρίζουν το σύγχρονο πλοίο. Το επάγγελμα του ναυτικού είναι πολύ σκληρό αν και οι συνθήκες διαβίωσης μέσα στα καράβια έχουν βελτιωθεί σημαντικά από παλιότερες εποχές. Βέβαια πάντα υπάρχει η νοσταλγία

και η λαχτάρα για την επιστροφή στην πατρίδα και στα αγαπημένα πρόσωπα. Ο Έλληνας δεν έπαψε ποτέ να ταξιδεύει στη θάλασσα. Εκεί εύρισκε την ευημερία του και τη ζωή του. Έγινε ναυτικός, έμπορος, ταξιδευτής, ναυπηγός, αλλά και εξερευνητής, αστρονόμος και χαρτογράφος. Θαλασσοδάρθηκε στις θάλασσες του κόσμου με το κουπί, με το πανί, με τον ατμό, με τη μηχανή, μεταφέροντας εμπορεύματα κι ανθρώπους και διαδίδοντας ιδέες, γλώσσα και πολιτισμό. Το χαρακτηριστικό γνώρισμα του Έλληνα ναυτικού, σε όλες τις εποχές, ήταν πως αγαπούσε τη θάλασσα, αγαπούσε το ταξίδι. Έκρυβε μέσα του έναν Οδυσσέα που αναζητούσε την Ιθάκη του στα πέλαγα του κόσμου.”

Υ.Γ. Την εκδήλωση τίμησε με την παρουσία του ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Προκόπης Παυλόπουλος.

-Πρόεδρος του Ναυτικού Μουσείου Ελλάδος είναι η κ. Αναστασία Αναγνωστοπούλου – Παλούμπη.

-Η ομιλία που καταγράφει το περιοδικό μας μας ήταν του Αντιναυάρχου (ε.α) Ιωάννη Παλούμπη.

-Γνωριστήκαμε στη Σύρο πριν λίγες μέρες και μου ζήτησαν να αντιγράψω την ομιλία του κ. Παλούμπη. Όπως μου είπαν (ενθουσιασμένοι με τη Σύρο), φροντίζουν να έχουν σπίτι στο νησί μας.

Μαρία Ρώτα.

Αντιναύαρχος ε.α Ι. Παλούμης

*Η Πρόεδρος του Ναυτικού Μουσείου
κ.Αναστασία Παλούμπη και
η κ. Μαρίνα Μαρτίνου*

Αρχοντικό Δημητρίου Παρασκευά

Κείμενο – Φωτογραφίες: Χρήστου Θανόπουλου

Τα καλοκαίρια, από παιδί, περνούσα σχεδόν καθημερινά έξω από τα αρχοντικά της ελαφρά ανηφορικής οδού Λαδοπούλου, πλάι από τον μεγαλοπρεπή ναό του Αγίου Νικολάου, πηγαίνοντας για μπάνιο στη θάλασσα. Τη φαντασία μου κέντριζαν οι βαριές κουρτίνες των παραθύρων, στο αρχοντικό Λαδοπούλου 8, που έκρυβαν το εσωτερικό του από τα αδιάκριτα βλέμματα των περαστικών και άφηναν μόνο μια γωνίτσα ακάλυπτη, όπου συνήθως καθόταν μια γιαγιά και πίσω της αποκαλυπτόταν μια υπέροχη τοιχογραφία.

Η οικία κτίστηκε για τον γιατρό Δημήτριο Παρασκευά, από οικογένεια Χίων εμπόρων. Όλα τα κτίρια αυτής της σειράς διαμορφώνονται σε πολλά επίπεδα, λόγω της υψομετρικής διαφοράς από τη θάλασσα, στην πίσω τους πλευρά. Η οικία περιλαμβάνει ισόγειο, με αίθουσα υποδοχής, κεντρική σάλα, τραπεζαρία, με ωραίες τοιχογραφίες – οροφोगραφίες, και άλλα δωμάτια, καθώς και υπόγειο. Η τοιχοποιία στην πρόσοψη είναι προσεγμένη, μαρμαρίνη ισοδομική στη βάση με τετραγωνισμένες αρμολογημένες πέτρες, τέσσερα μεγάλα παράθυρα και δίφυλλη ξύλινη εξώθυρα, από την οποία εισέρχεται κανείς στον προαύλιο χώρο, με μικρό κήπο. Υπάρχει κλίμακα ανόδου στους δύο ορόφους, οι οποίοι αποτελούν νεότερες προσθήκες. Στην πίσω πλευρά του κτιρίου προς τη θάλασσα, κυριαρχεί η γκρίζα πέτρα και μία καμάρα, χαρακτηριστικό σημείο προσανατολισμού των ψαράδων.

Το αρχοντικό είναι γνωστό για τις θαυμάσιες τοιχογραφίες και οροφोगραφίες του Ιταλού ζωγράφου Giuseppe Tammi (1878), του οποίου το όνομα και η χρονολογία εντοπίζονται στην οροφोगραφία της κεντρικής αίθουσας (σαλόνι). Ο ίδιος έχει δημιουργήσει τις πλούσιες τοιχογραφίες της οικίας Δαμαλά – Ζερβουδάκη στην οδό Απόλλωνος (1853).

Ο εισερχόμενος στην μακρόστενη αίθουσα υποδοχής έχει την εντύπωση ότι βρίσκεται σε υπαίθριο χώρο με κολώνες, πουλιά, φυτά, κάτω από τον καταγάλανο ουρανό και φατνώματα στην οροφή, που όμως είναι διάτρητα, με περικοκλάδες, πολύχρωμα άνθη, πουλιά και στο βάθος τον ουρανό. Η ζωγραφιστή προτομή του Ιπποκράτη πάνω από την θύρα προς το σαλόνι, υποδηλώνει την ιδιότητα του πρώτου ιδιοκτήτη. Η απομίμηση αίθριου φέρνει στο νου το Μέγαρο Βελισσαροπούλου (σήμερα Εργατοϋπαλληλικό Κέντρο Κυκλάδων) στην οδό Αγ. Νικολάου και το Μέγαρο Αποστόλου – Μουμουτζή, στην πλατεία Σπύρου Μουστακλή. Στην κεντρική αίθουσα το βλέμμα μαγνητίζει το κεντρικό ρομβοειδές διακοσμητικό σχέδιο, ενώ στις γωνίες υπάρχουν καρυάτιδες με κάνιστρο στο κεφάλι και λουλούδια. Ζεύγη ερωτιδίων διακοσμούν την ζωφόρο των

τοιχών, δίπλα στην οροφή. Πλοχμοί και ρόδακες περιβάλλουν τις πράσινες ορθογώνιες επιφάνειες. Ζωγραφιστή ορθομαρμάρωση σε καστανέρυθρη απόχρωση διακοσμεί την κάτω ζώνη των τοίχων του σαλονιού. Στην τραπεζαρία μάς περιμένει μια έκπληξη. Η οροφोगραφία προσομοιάζει με κυκλική ροζ πτυχωτή κουρτίνα της οποίας οι καστανές απολήξεις επεκτείνονται στους τοίχους του δωματίου. Στις γωνίες υπάρχουν θέματα ερειπίων της αρχαιότητας (Παρθενώνας, Θησείο, Στύλοι Ολυμπίου Διός) και το τέταρτο θέμα ίσως είναι ο Ναός της Αφαίας Αθηνάς στην Αίγινα).

Πολλοί Ιταλοί ζωγράφοι, βρήκαν καταφύγιο στην Ερμούπολη, μετά την ιταλική Επανάσταση του 1848. Σχεδόν ποτέ δεν υπέγραφαν τα έργα τους, με εξαίρεση τον Giuseppe Tammi, στα δύο προαναφερθέντα αρχοντικά. Η θεματογραφία τους εμπνέεται από την Αναγέννηση, τις βίλες της Πομπηίας, του Herkulaneum, την αρχαία Ελλάδα, την ελληνική μυθολογία, την επανάσταση του 1821. Χρησιμοποιούν πολύ έντονα χρώματα. Τους βοηθά η στέρεη κατασκευή των ερμουπολίτικων αρχοντικών, που αποκλείει την υγρασία και έτσι έχουν φθάσει πολλές τοιχογραφίες ως τις μέρες μας, συχνά σε άριστη κατάσταση. Οι Ιταλοί ζωγράφοι είχαν τελειοποιήσει την τεχνική τους, που ονομάζεται «στερεοχρωμία» και έχει ξεφύγει από τις ατέλειες της νωπογραφίας. Χρησιμοποιούσαν κάποια πρότυπα σχέδια εσωτερικής διακόσμησης, τα οποία τροποποιούσαν ανάλογα με τις ικανότητες τους, ή λιγότερο συχνά δημιουργούσαν πρωτότυπες συνθέσεις, όπως στην Ακαδημία Αθηνών, κ.α.

Η οικία ανήκει στην οικογένεια Λουλού και το ισόγειο χρησιμοποιείται από την Ιατροδικαστική Υπηρεσία Αιγαίου.

Η διπλανή οικία, Λαδοπούλου 6, ήταν ιδιοκτησίας Δημητρίου Βαφιαδάκη, πιθανότατα η πρώτη κατοικία του περίφημου δημάρχου, πριν μετακομίσει στο μέγαρο Ταμβάκου το 1878 (σήμερα Μέγαρο Ιεράς Μητροπόλεως Σύρου) . Έπειτα πέρασε στην κυριότητα της οικογενείας Λαδοπούλου, από όπου προέρχεται και το όνομα της οδού.

Θερμές ευχαριστίες στον ευγενικό κ. Τσαλκάνη Ευάγγελο (εγγονό του κ. Πέτρου Λουλού) και τους συγγενείς του, για την πολύτιμη βοήθεια τους.

Βιβλιογραφία

- *Αγριαντώνη Χριστίνα, Φενερλή Αγγελική, Ελευθερίου Μάνος, Λούκος Χρήστος, Ερμούπολη, Σύρος, Ιστορικό οδοιπορικό, Δημοτική Επιχείρηση Ανάπτυξης Ερμούπολης, εκδόσεις Ολκός, Αθήνα 2000.*
- *Τραυλός Ιωάννης, Κόκκου Αγγελική, Ερμούπολη, Έκδοση Εμπορικής Τραπεζής της Ελλάδος, Αθήνα 1980.*

Σύρος και Γαλαξειδί Δύο ναυτικές πολιτείες του 19ου αιώνα

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ε. ΚΟΥΡΕΝΤΗΣ

Αφορμή για το θέμα αυτής της ομιλίας μου έδωσε το γεγονός ότι η Σύρος, η μεγαλύτερη ναυτική πολιτεία του 19^{ου} αιώνα, δεν έχει Ναυτικό Μουσείο. Έχει βιομηχανικό στο οποίο υπάρχουν ελάχιστα ναυτικά εκθέματα. Φυσικά, η Σύρος ήταν το πρώτο βιομηχανικό και εμπορικό κέντρο στην νεοαπελευθερωθείσα Ελλάδα.

Η Σύρος ήταν το σταυροδρόμι της Ανατολικής Μεσογείου, όχι μόνο γεωγραφικά. Ήταν το μεταίχμιο δύο κόσμων με εσωτερικό και διεθνές εμπόριο. Ελληνική, οθωμανική και παγκόσμια αγορά οργανωμένη από μεγαλοαστούς επιχειρηματίες με πατρίδα τη Μεσόγειο. Από την άλλη πλευρά το Γαλαξειδί, καθαρός ναυτότοπος, χωρίς εμπόριο και βιομηχανία, εγκλωβισμένο μέσα στον Κορινθιακό κόλπο αναζητώντας φορτία προς μεταφορά, βοηθούμενο από τους μεγαλέμπορους της Πάτρας και με ανεπτυγμένη επικοινωνία με τη Γαλλία (κυρίως Μασσαλία), Ιταλία, Ισπανία και Βόρειους Αφρικανικούς λιμένες.

Αξίζει, λοιπόν, τον κόπο να ρίξουμε μια συγκριτική ματιά σε αυτές τις δύο μεγάλες ναυτικές πολιτείες του 19^{ου} αιώνα, οι οποίες κυριάρχησαν, επίσης, στην ναυπηγική τέχνη της νεοαπελευθερωθείσας Ελλάδος.

Όταν μιλάμε για τη Σύρο, εννοούμε φυσικά την Ερμούπολη, η οποία προεπαναστατικά σχεδόν δεν υπήρχε. Είναι μια νέα πόλις που συγκροτήθηκε στα χρόνια του απελευθερωτικού αγώνα από πρόσφυγες που ζήτησαν εκεί καταφύγιο, συνεπεία των τουρκικών διωγμών ή των επιπτώσεων εκ των επιχειρήσεων της επαναστατημένης Ελλάδος (Χιώτες, Ψαριανοί, Κασιώτες, Αϊβαλιώτες, Υδραίοι, Κρητικοί κ.λπ.). Προτίμησαν την Σύρο ως τόπο καταφυγής, διότι οι κάτοικοι της, καθολικού κατά το σύνολό τους σχεδόν δόγματος, απολάμβαναν της γαλλικής προστασίας. Γαλλικές ναυτικές δυνάμεις ναυλοχούσαν, σχεδόν μονίμως στα ύδατά της και υπό το καθεστώς αυτό οι καθολικοί το θρήσκευμα Έλληνες της νήσου, έδειξαν ουδετερότητα στον πόλεμο της Ανεξαρτησίας. Ως εκ τούτου, οι τουρκικές δυνάμεις δεν ριψοκινδύνευαν σύγκρουση με τις γαλλικές.

Ο Αγώνας της Ανεξαρτησίας μετέβαλε οριστικά τις συνθήκες της οικονομικής αναγέννησης που γνώρισαν οι ελληνικές ναυτικές πολιτείες (Ύδρα, Σπέτσες, Ψαρρά, Γαλαξειδί) από τα μέσα του 18^{ου} αιώνα. Με το τέλος του αγώνα τα παραδοσιακά εμποροναυτικά κέντρα είχαν στερηθεί την οικονομική ευρωστία των προεπαναστατικών χρόνων και παραχώρησαν την πρωτοκαθεδρία του εμπορίου και της ναυτιλίας στην Ερμούπολη.

Με την απελευθέρωση η Σύρος, καταφύγιο πειρατών πριν την επανάσταση, αναδείχθηκε σε πόλο συγκέντρωσης των εμπορικών και ναυτιλιακών δραστηριοτήτων του κράτους και έγινε ένας από τους σπουδαιότερους διαμετακομιστικούς σταθμούς της Ανατολικής Μεσογείου.

Το Γαλαξειδί ναυτότοπος από την αρχαιότητα, αρχίζει την πρώτη του ανάπτυξη από την 10ετία του 1730 κάτω από τις συνθήκες της τουρκοκρατίας. Ακολούθησε η συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή το 1774, η οποία με τα προνόμια της ελεύθερης ναυσιπλοΐας και την προστασία της ρωσικής σημαίας συμβάλλει

στην περαιτέρω ανάπτυξη της ναυτιλίας, η οποία κορυφώνεται με τους ναπολεόντειους πολέμους.

Δυστυχώς, με την έναρξη του αγώνα το Γαλαξίδι καταστράφηκε τρεις φορές. Πρώτα τον Σεπτέμβριο του 1821, όπου έχασε σχεδόν όλο του το στόλο, και άλλες δύο φορές το 1825. Μετά την τρίτη καταστροφή οι Γαλαξειδιώτες το εγκατέλειψαν. Πήραν τα λίγα μικρά πλοία που τους απέμειναν και εγκαταστάθηκαν στα Ιόνια νησιά, στα παραλιακά χωριά της Κορίνθου και στην Αίγινα. Γύρισαν πίσω το 1829 με την απελευθέρωση κι από εκεί αρχίζει η μεγάλη ακμή του 19^{ου} αιώνα. Με τις ελάχιστες μικρές μπρατσέρες που είχαν στη διάθεσή τους κατά τη διάρκεια του αγώνα της Ανεξαρτησίας, ξεκίνησαν τον μεγάλο αγώνα της ανασυγκρότησης και ανοικοδόμησης του Γαλαξειδιού.

Έτσι οι δύο αυτές ναυτικές πολιτείες, Σύρος και Γαλαξίδι, ξεκίνησαν χρονικά περίπου μαζί με την απελευθέρωση και την εγκαθίδρυση του νέου ελληνικού κράτους.

Στη Σύρο οι άποικοι της Ερμούπολης ασκούσαν το εμπόριο στους τόπους της καταγωγής τους πριν το ξέσπασμα της Επανάστασης. Είχαν αποκτήσει τεράστια εμπορική πείρα, διέθεταν ευρύ δίκτυο πληροφόρησης για την διοχέτευση των εμπορευμάτων τόσο στο εξωτερικό όσο και εντός της νέας ελληνικής επικράτειας. Η ναυτιλία της Σύρου ακολούθησε πορεία παράλληλη προς το εμπόριο της πόλης. Προσανατολισμένος στις διεθνείς μεταφορές ο στόλος της Σύρου είχε γεωγραφικό χώρο των επιχειρήσεων του όλη τη Μεσόγειο.

Στην αρχή εμφανίζεται το φαινόμενο του εμπόρου-πλοιοκτήτη, όπου πολλοί μεγαλέμποροι της Σύρου ήταν αποκλειστικοί κάτοχοι ή συνιδιοκτήτες караβιών. Αυτοί είχαν την κυριότητα του εμπορεύματος και καθόριζαν τους τόπους φόρτωσης και εκφόρτωσης του πλοίου, εξασφαλίζοντας τον πλήρη έλεγχο της διαδικασίας μεταφοράς του φορτίου. Αργότερα αναπτύσσεται και μια καθαρόαιμη εφοπλιστική τάξη. Ο εφοπλιστής, δηλαδή, είναι κάτοχος του πλοίου και όχι του εμπορεύματος.

Στο Γαλαξίδι τα καράβια ανήκαν στους καπετάνιους караβοκύρηδες. Αυτοί συνήθως εισέπρατταν ναύλους ως αμοιβή μεταφοράς ξένων φορτίων. Μερικές φορές, όμως, οι караβοκυραίοι αντί για ναύλο αγόραζαν τα φορτία για λογαριασμό τους και τα μεταπωλούσαν όπου υπήρχε ζήτηση. Έτσι έκαναν τη λεγόμενη «συρμαγιά», που άφηνε μεγαλύτερο κέρδος.

Στην Σύρο παράλληλα με το εμπόριο αναπτύχθηκε και η βιομηχανία. Η βυρσοδεψία αποτελούσε την σημαντικότερη βιομηχανική δραστηριότητα της Σύρου καθ' όλη τη διάρκεια του 19^{ου} αιώνα, με βασική εισαγωγή ακατέργαστων δερμάτων από την Αργεντινή μέσω Μασσαλίας. Η σιδηρουργία ελαφρών ειδών αναπτύχθηκε σε εργαστήρια και τροφοδοτούσε την τοπική και εγχώρια αγορά με καρφιά, βίδες, αλυσίδες και άγκυρες για τα ναυπηγεία, σίδερα για οικοδομές, κλειδιά και κλειδαριές. Η σαπωνοποιία, η οινοπνευματοποιία, η βιοτεχνία μαντηλιών, η βαφική, η παραγωγή παιγνιόχαρτων αποτέλεσαν κατά διαστήματα παραγωγικές επιχειρήσεις.

Ο εμπορικός κόσμος της Σύρου ασκούσε αποκλειστική κυριαρχία σε όλες τις μορφές της οικονομικής δραστηριότητας. Αυτό το στοιχείο διαφοροποιούσε τους εμπόρους της Σύρου από τους υπόλοιπους Έλληνες εμπόρους. Αν οι τελευταίοι

περιορίζαν τις επιχειρήσεις τους στο εμπόριο προϊόντων και χρήματος, οι συριανοί τις επέκτειναν και στον δευτερογενή τομέα εγκαθιδρύοντας αξιόλογες βιοτεχνικές και βιομηχανικές μονάδες.

Στο Γαλαξείδι δεν υπήρχε βιομηχανία, εκτός από ένα καμίνι παραγωγής ασβέστη. Για τα μεταλλικά εξαρτήματα των караβιών υπήρχαν πολυάριθμα σιδηρουργεία, ως επίσης και εργαστήρια κατασκευής μακαράδων.

Το λιμάνι της Σύρου, διαμετακομιστικός σταθμός της ανατολικής Μεσογείου, δέχεται βιομηχανικά προϊόντα από τη Δύση, τα οποία προωθεί κυρίως προς την Τουρκία. Για τις εισαγωγές από τη Δύση χρησιμοποιούνται, κυρίως, αγγλικά πλοία, ενώ οι εξαγωγές προς την Τουρκία πραγματοποιούνται κυρίως με ελληνικά.

Το λιμάνι του Γαλαξειδιού δεν είχε εξαγωγικό εμπόριο. Τις εισαγωγές αποτελούσαν κυρίως η ναυπηγήσιμος ξυλεία και τα εξαρτήματα και υλικά για τον εξοπλισμό των караβιών, πανιά, σχοινιά, συρματόσχοινα, άγκυρες, αλυσίδες, καθώς και διάφορα όργανα και εργαλεία για τα ταξίδια.

Απαραίτητη προϋπόθεση της ναυτιλίας είναι η ασφάλιση του σκάφους και του φορτίου από τους θαλάσσιους κινδύνους. Στην Σύρο ήδη από το 1825 άρχισαν να ιδρύονται ασφαλιστικές επιχειρήσεις ως ανώνυμες μετοχικές εταιρίες οι εργασίες των οποίων επεκτείνονταν στην δανειοδότηση. Είκοσι χρόνια αργότερα υπήρχαν επτά ασφαλιστικές εταιρίες με έντονη δραστηριότητα έως το 1848, οι οποίες ήλθαν σε οξύ ανταγωνισμό με τις ασφαλιστικές εταιρίες του εξωτερικού, όπου ασφαλιζονταν πολλά ελληνικά πλοία. Όταν όμως μετά το 1848 άρχισε μια βαθιά ναυτιλιακή κρίση και εν συνεχεία ο Κριμαϊκός πόλεμος μέχρι το 1855, δύο μόνο ασφαλιστικές εταιρίες επέζησαν και αυτές με τρομερές δυσχέρειες. Μόνο μετά την οικονομική ανάκαμψη το 1857 δημιουργήθηκαν τρεις νέες ασφαλιστικές εταιρίες.

Στο Γαλαξείδι μέχρι το 1860 ασφάλιζαν τα караβια σε διάφορες ελληνικές και ξένες ασφαλιστικές εταιρίες κυρίως των Πατρών, λιγότερες των Αθηνών και σπανιότερα σε ξένες. Το 1860 ιδρύθηκε η πρώτη ανώνυμος μετοχική ασφαλιστική εταιρία της οποίας οι εργασίες επεκτείνονταν στη δανειοδότηση. Η εταιρία αυτή λειτούργησε επιτυχώς και κάλυψε όλη την πενταετή χρονική διάρκειά της. Ένα χρόνο μετά τη λήξη της, το 1866, οι Γαλαξειδιώτες караβοκυραίοι ίδρυσαν την πρώτη αλληλασφαλιστική εταιρία με το όνομα «Γαλαξειδίων».

Ο θεσμός της αμοιβαίας ασφαλίσεως οφείλει την παρουσία του στο Γαλαξείδι από την πυκνή επικοινωνία των Γαλαξειδιωτών με τα λιμάνια της Ιταλίας και κυρίως της Γένοβας, όπου και επινοήθηκε. Η εμπειρία και η εξοικείωσή των με τον ασφαλιστικό θεσμό της τελευταίας πενταετίας, τους έδωσε τη δυνατότητα να συνειδητοποιήσουν την αξία και την ωφέλεια του θεσμού της αμοιβαίας, της επιλεγόμενης αλληλασφάλειας, έναντι της απλής ασφαλίσεως και να διαγνώσουν ότι η αμοιβαία ασφάλιση θα προσαρμόζετο περισσότερο αποτελεσματικά στις συνθήκες υπό τις οποίες λειτουργούσε η εμπορική ναυτιλία του τόπου. Και πράγματι μετά την ίδρυση της πρώτης, άλλες έξι αλληλασφαλιστικές εταιρίες λειτούργησαν στο Γαλαξείδι, οι οποίες κάλυψαν τις ανάγκες της αμοιβαίας ασφαλίσεως του μεγάλου αριθμού των γαλαξειδιώτικων ιστιοφόρων μέχρι το 1916 που εξακολουθούσε να λειτουργεί μια από αυτές.

Η Σύρος δεν είχε προηγούμενη ναυπηγική πείρα. Ψαριανοί πρόσφυγες το 1824 δημιούργησαν τα πρώτα карνάγια επισκευής πλοίων, όταν ακόμα ο αγώνας

της Ανεξαρτησίας συνεχιζόταν. Τότε δέχτηκαν τις πρώτες παραγγελίες από την επαναστατική κυβέρνηση για κατασκευή πυρπολικών. Στην συνέχεια η προσέλευση έμπειρων στη ναυπηγική προσφύγων από την Χίο έφερε σημαντική βελτίωση στη ναυπηγική τέχνη με αποτέλεσμα τα ναυπηγεία της Σύρου να κατέχουν την σπουδαιότερη θέση στην κατασκευή εμπορικών ιστιοφόρων με την ίδρυση του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους.

Στα μέσα του 19^{ου} αιώνα ο χώρος των ναυπηγείων ήταν 12.000 τ.μ. και ανήκε στο Δήμο Ερμουπόλεως. Δεν υπήρχαν ιδιόκτητες μόνιμες εγκαταστάσεις των ναυπηγών. Οι ναυπηγοί νοίκιαζαν ένα μέρος του ναυπηγείου για την αποθήκευση της ξυλείας και ο πλοιοκτήτης πλήρωνε ενοίκιο για το διάστημα της κατασκευής του πλοίου του. Η ανεπάρκεια του χώρου οδήγησε ορισμένους ναυπηγούς να αγοράσουν γειτονικές εκτάσεις για λογαριασμό τους και άλλους να καταπατήσουν παραλιακές εκτάσεις υπό το πρόσχημα της προσφυγικής τους ιδιότητας. Ο ναυπηγός παράγγελλε την ναυπηγήσιμο ξυλεία σε ξυλεμπορικούς οίκους της Τουρκίας και Ρωσίας, η οποία ήταν μαλακή, λιγότερο ανθεκτική και η διάρκεια της ζωής των πλοίων δεν ξεπερνούσε τα δέκα χρόνια.

Τα ναυπηγηθέντα στη Σύρο πλοία είχαν το πλεονέκτημα ότι ήταν ελαφρά και γρήγορα και το κόστος της κατασκευής τους φθηνότερο, ώστε σε περιόδους οικονομικής ανόδου τα έσοδα από τρία ταξίδια κάλυπταν περίπου το κόστος κατασκευής.

Το 1854 ναυπηγήθηκε στη Σύρο το πρώτο μικρό ατμόπλοιο χωρητικότητας 36 τόνων ιδιοκτησίας ενός Έλληνα εμπόρου της Σμύρνης, ο οποίος το χρησιμοποίησε σε ακτοπλοϊκή συγκοινωνία των παραλίων της Μ. Ασίας. Τα ναυπηγεία της Σύρου θα συνεχίσουν για πολλά χρόνια να κατασκευάζουν ιστιοφόρα. Έως το 1893, όταν ναυπηγήθηκε εξ' ολοκλήρου το πρώτο ελληνικό ατμόπλοιο στη Σύρο, η δραστηριότητα στον τομέα των ατμόπλοιων είχε να επιδείξει μόνο επισκευές των πλοίων της Ελληνικής Ατμοπλοΐας. Η Σύρος δεν έπαυσε να κατέχει την πρώτη θέση ναυπηγικής δραστηριότητας στην Ελλάδα μέχρι το τέλος του 19^{ου} αιώνα.

Στο Γαλαξειδί αν και καράβια ναυπηγούνταν από πολύ παλιά, μετά τις καταστροφές που υπέστη στην επανάσταση του 1821, άρχισαν πάλι οι ναυπηγήσεις με την απελευθέρωση το 1829. Αρχικά μόνο μέσα στα δύο λιμάνια από τον φόβο των επιδρομών ληστών. Οι ληστοκρατία εκείνης της εποχής υπήρξε ο συνεχής εφιάλτης του Γαλαξειδιού για τριάντα περίπου χρόνια, καθώς ο πλούτος του αποτελούσε ελκυστική λεία για τους ληστές. Κατόπιν τα ναυπηγεία («τα σκέρα» κατά τη γαλαξειδιώτικη διάλεκτο) επεκτάθηκαν σε όλη σχεδόν την παραλία από τον Καλαφάτη μέχρι τον Γιάννακη, όπου υπήρχαν ομαλές ακτές με βότσαλα ή άμμο.

Τις ναυπηγήσεις σχεδίαζαν οι πρωτομάστορες ή όπως τους ανέφεραν στα συμβόλαια «αρχιναυπηγοί». Ήταν όλοι πρακτικοί ναυπηγοί, δεν είχαν θεωρητικές γνώσεις είχαν όμως το τάλαντο. Ήταν όλοι τους Γαλαξειδιώτες, εκτός από έναν Αιγινίτη. Οι υπόλοιποι ναυπηγοί, μαστόροι, караβομαραγκοί, καλαφάτες και άλλοι ειδικοί τεχνίτες ήταν ξένοι: Σκοπελίτες, Σκιαθίτες, Αιγινίτες, Κρανιδιώτες και από άλλα μέρη εγκατεστημένοι στο Γαλαξειδί. Οι Γαλαξειδιώτες, γέννημα θρέμμα της θάλασσας από πανάρχαια παράδοση υπήρξαν ναυτίλοι και όχι μαστόροι. Σε μια

απογραφή πληθυσμού που έγινε το 1870 οι κάτοικοι του Γαλαξειδίου ήταν 4.579 από τους οποίους πάνω από 500 ήταν τεχνίτες από άλλα μέρη της Ελλάδος.

Ο αρχιναυπηγός σχεδίαζε το σκαρί του карабиού και υπολόγιζε με μαθηματική ακρίβεια την ποσότητα, το είδος και τις διαστάσεις της ξυλείας που χρειαζόταν για το χτίσιμο του карабиού. Κατόπιν, ο ίδιος ή ο караβοκύρης υπέγραφε το συμβόλαιο με τον προμηθευτή της ξυλείας, τον αρχιυλοτόμο.

Οι υλοτόμοι ήταν τεχνίτες ειδικευμένοι και πολύ έμπειροι στην τέχνη της υλοτομίας για την ναυπηγήσιμο ξυλεία. Ήταν τόση η ακρίβεια της ξυλείας που προσδιόριζε ο αρχιναυπηγός και της κοπής των ξύλων από τους υλοτόμους, ώστε όχι μόνον δεν συνέβαιναν λάθη αλλά και από την κάθε παραγγελία ούτε έλειπε ούτε περίσσευε ξυλεία. Την ξυλεία για το σκάφος επρομηθεύοντο, κυρίως, από τα δάση της Βυτίνας, Μαγούλιανας, Αγ. Όρους, Κυλλήνης και τους ιστούς (τα κατάρτια) από τον Δούναβη και την Τεργέστη. Οι υλοτόμοι παρέδιδαν τη ξυλεία σε παράλιο θέση και ο караβοκύρης ναύλωνε караби για την μεταφορά της στο Γαλαξίδι. Όταν έφτανε εκεί την έδεναν με αλυσίδες και την βούταγαν για καιρό στη θάλασσα να «ρουπώσει» δηλαδή να σκληρύνει και να αποκτήσει μεγαλύτερη αντοχή. Συνήθως χρησιμοποιούσαν ημιάγρια ξυλεία από βαλανιδιά ή πεύκο. Η ζωή των πλοίων που ναυπηγούνταν στο Γαλαξίδι έφτανε τα 20-25 χρόνια.

Αν η Σύρος είχε την τιμή να είναι το μεγαλύτερο μετεπαναστατικό ναυπηγικό κέντρο της Ελλάδος, στο Γαλαξίδι ναυπηγήθηκαν τα δύο μεγαλύτερα σκάφη της εποχής. Ο ΑΙΟΛΟΣ, χωρητικότητας 615 κόρων το 1876 και η ΓΡΑΒΙΑ Β', χωρητικότητας 620 κόρων το 1880. Το μεγαλύτερο σκάφος που ναυπηγήθηκε στην Σύρο το 1873 ήταν το ΑΡΓΩ, χωρητικότητας 603 κόρων. Ενώ στη Σύρο ναυπηγούνταν πλοία και από άλλα μέρη της Ελλάδος (Χίο, Άνδρο, Ύδρα, Λέρο, Κάσο κλπ), στο Γαλαξίδι ναυπηγούνταν, κυρίως, ντόπια με λίγες εξαιρέσεις ναυπηγήσεων πλοίων για πλοιοκτήτες των Ιονίων νήσων. Και οι Γαλαξειδιώτες ακόμη ναυπηγούνταν πλοία στη Σύρο.

Στη Σύρο ιδρύθηκε η πρώτη ατμοπλοϊκή εταιρία η «Ελληνική Ατμοπλοΐα» το 1856 από την Εθνική Τράπεζα και τον Ιούλιο του 1857 εγκαίνιασε την εσωτερική συγκοινωνία του κράτους με τρία ατμόπλοια. Η εμπορική και ναυτική δύναμη της Ερμούπολης εν συνδυασμό με τα πλούσια κεφάλαια των κατοίκων της, κατέστησαν τον τόπο ως τον πλέον κατάλληλο για την έδρα και τις εγκαταστάσεις της νέας εταιρίας. Η επιδίωξη της Εθνικής Τράπεζας ήταν να διεισδύσει στην οικονομία της, Ερμούπολης η οποία είχε αναπτύξει τις μεγαλύτερες οικονομικές διασυνδέσεις με όλα σχεδόν τα κέντρα εμπορίου της Ανατολικής Μεσογείου και είχε προοπτική επέκτασης των γραμμών της εταιρίας στο εξωτερικό.

Επιπλέον οι εισαγωγές της ελληνικής επικράτειας πραγματοποιούνταν κατά τα 2/3 από την Ερμούπολη, η οποία βρισκόταν επάνω στην συγκοινωνιακή γραμμή που συνέδεε την Ανατολική με τη Δυτική Μεσόγειο, που προσέγγιζαν τα ατμόπλοια των ισχυρών εταιριών της Ευρώπης.

Η Εταιρία διέθετε ιδρυτικό κεφάλαιο 1.094.500 δρχ. και η συμμετοχή του δημοσίου και της Εθνικής Τράπεζας ανερχόταν στο 54,8 τοις εκατό. Μεγάλη ήταν η συμμετοχή των Ελλήνων ομογενών. Πολύ χαμηλή ήταν η συμμετοχή των Συριανών κεφαλαιούχων παρά τις επανειλημμένες εκκλήσεις της Εθνικής, παρά την ευνοϊκή οικονομική κατάσταση της Σύρου, στη φάση ακριβώς που

δημιουργούνταν η Ελληνική Ατμοπλοΐα. Αυτό οφειλόταν κυρίως στις αντιθέσεις συμφερόντων ανάμεσα στο παραδοσιακό χρηματοπιστωτικό κύκλωμα και την εκσυγχρονιστική όσο και επιθετική Εθνική Τράπεζα. Η Εταιρία έφθασε να διαχειρίζεται 21 πλοία, τρία από τα οποία το «ΑΡΚΑΔΙ», η «ΕΝΩΣΙΣ» και το «ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ» έλαβαν μέρος στον εφοδιασμό της Κρήτης με πολεμοφόδια και εθελοντές στην επανάσταση του 1866 - 1869. Δυστυχώς, παρά τις γενναίες επιχορηγήσεις του κράτους, η εταιρία συσσώρευε συνεχώς χρέη με αποτέλεσμα την οριστική της διάλυση το 1893.

Η Ελληνική Ατμοπλοΐα εγκαινίασε την εποχή του ατμού στην ελληνική σημαία, εμπέδωσε την τακτική θαλάσσια συγκοινωνία ανάμεσα στα παράλια και τα νησιά του ελληνικού χώρου, διευκόλυνε την κίνηση ανθρώπων, εμπορευμάτων και την ανταλλαγή ειδήσεων και πληροφοριών, δημιούργησε την υποδομή για την συγκρότηση της πρώιμης σιδηροβιομηχανίας με την ίδρυση του εργοστασίου και του Νεωρίου της Ερμούπολης, στα οποία μαθήτευσαν δεκάδες μηχανικοί που επάνδρωσαν τα πολεμικά και εμπορικά πλοία.

Με την είσοδο του 20^{ου} αιώνα η Σύρος έχασε τη θέση της ως σταυροδρόμι της Ανατολικής Μεσογείου. Η διόρυξη του Ισθμού της Κορίνθου το 1893 και η βιομηχανική ανάπτυξη του Πειραιά, τις δύο τελευταίες δεκαετίες του 19^{ου} αιώνα, επέφεραν την συγκέντρωση της εμποροναυτικής και βιομηχανικής κινήσεως στον Πειραιά και την υποβάθμιση της Σύρου.

Ο χρυσός αιώνας του Γαλαξειδιού συμπίπτει με την άνοδο της ιστιοφόρου ναυτιλίας του η οποία τελειώνει την τελευταία δεκαετία του 19^{ου} αιώνα. Από τότε αρχίζει η κάμψις, με αποτέλεσμα την παρακμή. Μάταια αγωνίζονται μερικοί караβοκυραίοι να αντικαταστήσουν τα ιστιοφόρα τους με ατμόπλοια. Τα περίπου 30 φορτηγά ατμόπλοια που αγόρασαν κατά το διάστημα 1883–1900 λίγοι προβλεπτικοί Γαλαξειδιώτες δεν ήταν αρκετά για να σταματήσουν την παρακμή.

Η επιστημονική μελέτη για τα αίτια της παρακμής του Γαλαξειδιού βρίσκεται σε σοβαρή καθυστέρηση. Εγώ θα τολμήσω να δώσω απαντήσεις σε αυτό το ερώτημα μέσα σε λίγους στίχους

Η παρακμή

«Τα πανιά μαζεύονται πια για πάντα. Τα σκεπάζει ο ατμός. Και τώρα το Γαλαξείδι αντικρύζει θλιμμένο τα βουβά και χορταριασμένα σκέρα του και θυμάται με πόνο τις ημέρες που δεν θα ξαναρθούνε πια.»

Δεδούσης Ε. Χαρδαβέλλας, «Ναυτικά»

Σαν τα πανιά ξεφούσκωσαν,τέλειωσε ο αγώνας
στο Γαλαξείδι έφθασε ο εικοστός αιώνας
τα σκέρα χορταριάσανε, τα σπίτια ερήμωσαν
οι κάτοικοι σκορπίσανε, τα μπάρκα ξαρματώσαν.

Ήρθε ο ατμός και μηχανές τα πλοία να κουνήσουν

τα μπρίκια και τα λόβερα δεν θα ξαναρμενίσουν
οι γιεμιτζήδες στ' άλμπουρα ξανά δεν θ' ανεβούνε
στα σπλάχνα πια των βαποριών οι άμοιροι θα ζούνε.

Στον Πειραιά μετοίκησαν για λόγους ευκολίας
για να μπαρκάρουν εύκολα δοθείσης ευκαιρίας
να 'ναι κοντά στις φαμελιές όταν θα ξεμπαρκάρουν
από τα ξένα πλοία πια, εισόδημα να πάρουν.

Πολλοί αποδημήσανε τότε στο Νέο Κόσμο
Νέα Υόρκη, Μπρόνσγουικ και κάθε άλλο τόπο
νέες πατρίδες βρήκανε να φτιάξουν τη ζωή τους
στο Γαλαξίδι απέθεσαν για πάντα την ψυχή τους.

Παρ' όλα ταύτα μερικοί παλιοί καπεταναίοι
αγόρασαν ατμόπλοια και συνεταιρισθήκαν
ένας καινούργιος άνεμος ξεκίνησε να πνέει
αλλά δεν τα κατάφεραν και δεν δικαιώθηκαν.
Θέλεις γιατί είχαν δεθεί στενά με το πανί
τους είχε γίνει βίωμα και ψυχική επαφή
τη θάλασσα να σέβονται μα και να πολεμούν
με ατομική παλικάριά μονάχα να νικούν.

Θέλεις γιατί ατομιστές υπήρξαν σθεναροί
συνεργασία συνεπώς δεν ήταν δυνατή
κι' όταν ένα ατμόπλοιο κόστιζε ακριβά
εζήταγε κεφάλαια και βέβαια δανεικά.

Οι δανειστές πολλές φορές εύρισκαν ευκαιρία
στην πρώτη καθυστέρηση της πληρωμής δανείου
να κάνουνε κατάσχεση και με δημοπρασία
ο πλοιοκτήτης έχανε την κατοχή του πλοίου.

Ήτανε δύσκολοι καιροί, η αγορά σε κρίση
οι γεροθαλασσόλυκοι δίσταζαν ν' αγοράσουν
κ' οι νέοι βλέποντας αυτούς να χάνουνε την πίστη
δεν ετολμούσαν δυστυχώς τις τύχες τους ν' αδράξουν.

Ήτανε βλέπεις και αυτή η ρουμελιώτικη ψυχή
περήφανη, λεβέντισσα, ρομαντική και ντόμπρα
δεν ξέπεφτε σε πονηριές, κρατούσε την τιμή
και είχε τώρα τον καιρό και τον αγέρα κόντρα.

Έτσι λοιπόν από τρανός της ναυτοσύνης τόπος
το Γαλαξίδι ξέπεσε, μαράζωσε και όμως

δεν έπαυσε να χορηγεί άξιους ναυτικούς
στ' ατμόπλοια που οργώνανε σκληρούς ωκεανούς.

Η θάλασσα που γέννησε τη ναυτική ακμή του
μιά κοινωνία εύπορη και τον πολιτισμό του
τ' αμέτρητα καράβια του με τις λευκές κολόνες
τα πήρε πίσω κι' άφησε αθάνατες εικόνες.

Γεώργιος Ε. Κουρεντής, « Η πολιτεία των Ονείρων μου», Αθήνα 2012

Βιβλιογραφία

- Ε.Ν. Γουργουρή, «Το Γαλαξίδι στον καιρό των караβιών», Αθήνα 1982
Β.Α. Καρδάσης, «Σύρος, το Σταυροδρόμι της Ανατολικής Μεσογείου», Αθήνα 1987
Β.Α. Καρδάσης, «Από του ιστίου εις τον ατμόν», Αθήνα 1993
Α.Ι. Σκιαδάς, «Το Γαλαξίδι, μια πανάρχαια ναυτική πολιτεία», Αθήνα 1999
Ι.Δ. Μητρόπουλος, «Γαλαξίδι. Το έπος μιας πολιτείας 3400 ετών», Αθήνα 1970
Τζελίνα Χαρλαύτη – Νίκος Στ. Βλασσόπουλος, «Ποντοπόρεια», Αθήνα 2002
Β. Παναγιωτόπουλος – Ν. Σταθάκης - Ρ. Σταθάκη – Κούμαρη - Elena Lodi-Fe - Σπ. Βασιλείου, Α. Θεοχάρης, «Γαλαξειδιώτικα Καράβια», Αθήνα 1987
Γ. Κουρεντής, «Η Πολιτεία των Ονείρων μου», Αθήνα 2012

*Παρουσίαση βιβλίου της Λουκρητίας Δούναβη
Στο ησυχαστήριο των αδελφών του Ελέους
του Αγ.Βικεντίου στη Σύρο την 8η/09/19*

Η συγγραφέας και η ομάδα παρουσίασης

Νοσταλγικός δημιουργός πόνος

Από το Φίλο μας κ. Δημήτριο Σουλιώτη

Κάθε χρόνο και λόγω «επαγγέλματος» είμαι παρών σε πολλές παρουσιάσεις βιβλίων. Τι ήταν όμως αυτό που με συγκλόνισε και μου προκάλεσε τόσο έντονα συναισθήματα στη χθεσινή παρουσίαση του βιβλίου (Περί ανέμων και θαυμάτων) της Λουκρητίας Δούναβη στο Γηροκομείο των Καθολικών στη Σύρο; Να ήταν άραγε ο χώρος δίπλα στη θάλασσα με τα διερχόμενα φωτισμένα καράβια; Το γλυκό απόβραδο του Σεπτέμβρη, που μύριζε γιασεμί; Η μελαγχολική εσωτερικότητα των τραγουδιών που επένδυαν μουσικά την τρυφερότητα του λόγου; Μήπως ήταν η αυθεντική λαϊκότητα της φωνής της Μεντή που με πήγαινε αρκετά χρόνια πίσω, εκεί στους βράχους του Βύρωνα με την Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου να ξεδιπλώνει την πολύπαθη ζωή της; Ή μήπως ήταν η ευαισθησία του λόγου του Θάνου Θραψιάδη, βάλσαμο για τους αδικημένους και καταφρονεμένους αυτού του κόσμου; Ναι ήταν όλα αυτά μαζί, ένα ...σεντόνι ευαισθησίας και νοσταλγικού δημιουργού πόνου, που με τύλιξε εκείνη τη νύχτα στη Σύρο...

Το πρώτο βασικό συστατικό στοιχείο των κειμένων του βιβλίου είναι η νοσταλγία... Κάποτε, στα νιάτα μας ο κόσμος μας ήταν ο κόσμος του μέλλοντος, όλη η ζωή ήταν μπροστά μας, περνώντας όμως τα χρόνια ο κόσμος μας είναι περισσότερο ο κόσμος της μνήμης, όσο αυτή αντέχει στη φθορά του χρόνου... Ο κόσμος του μέλλοντος είναι ανοιχτός στη φαντασία και αυτή σιγά – σιγά χάνεται, ενώ ο κόσμος του παρελθόντος είναι πάντα

εκεί και είναι εκείνος που μέσα από τη θύμηση μας βοηθάει να επιστρέφουμε, να καταφεύγουμε στον εαυτό μας και με τον σχηματισμό της σειράς των επεισοδίων της ζωής μας, να επαναπροσδιορίζουμε την ταυτότητά μας...

Όσο περνούν τα χρόνια ο πλούτος μας είναι οι μνήμες που κρατήσαμε και δεν αφήσαμε να σβηστούν, αυτές που σαν φύλακας κράτησε το μυαλό. Ο χρόνος της μνήμης βαδίζει σε αντίθετη κατεύθυνση από τον πραγματικό: όσο πιο ζωντανές είναι οι αναμνήσεις που αναδύονται στη μνήμη, τόσο πιο μακρινά στο χρόνο είναι τα πραγματικά περιστατικά. Ότι έχει απομείνει, ή μάλλον ότι κατορθώνουμε να ανασύρουμε από το απύθμενο πηγάδι της μνήμης, είναι ένα απειροελάχιστο κομμάτι της ιστορίας της ζωής μας. Ο άνθρωπος μέχρι τον τελικό απολογισμό δεν σταματά, δεν εγκαταλείπει την αναζήτηση, γιατί κάθε πρόσωπο, κάθε κίνηση, κάθε λέξη, κάθε τραγούδι, κάθε μυρωδιά – όλα αυτά που βρίσκουμε και στα κείμενα του βιβλίου - που νόμιζες ότι έχει χαθεί οριστικά και που ξαναβρίσκεις, σε βοηθά να πας τη ζωή σου πιο πέρα...

Κατά τον Καντ ο νοσταλγός νιώθει πάντοτε απογοητευμένος, γιατί αυτό που θέλει να ξαναβρεί δεν είναι ο τόπος της νεότητάς του, αλλά η νεότητά του η ίδια. Η Δούναβη όμως δεν ψάχνει για την αιώνια νεότητα, αλλά για το χρόνο που περνά, η δική της νοσταλγία συνδέει το χώρο με το χρόνο, η νοσταλγία της επιλέγει τη θνητή συνθήκη και αυτή τη συνθήκη την αγκιστρώνει σ' ένα τόπο. Ίσως ο έρωτας της νιότης της για το αλλού, περνώντας τα χρόνια να αντικαθίσταται από τον πόθο του ίδιου, του παλιού, του χωριού των παιδικών της χρόνων... Γιατί μόνο μέσα στην ψυχή μας είμαστε πάντοτε σπίτι μας, εκεί που βρίσκεται και η Άνω Σύρος της Δούναβη...

Το δεύτερο βασικό συστατικό στοιχείο των κειμένων είναι ο δημιουργός πόνος. Δεν μπορεί να βλαστήσει ποιητικός λόγος, σαν αυτόν της Δούναβη, χωρίς το σπόρο και το λίπασμα του δημιουργού πόνου. Ο δημιουργός ποιητικού λόγου κλεισμένος στους τέσσερις τοίχους του δωματίου του, παλλόμενος από βαθιές σκέψεις και έντονα συναισθήματα, στις ατέλειωτες ώρες μοναξιάς του έχει έναν οδηγό και αυτός ο οδηγός είναι ο αρχέγονος πόνος, αυτός ο ώριμος πόνος που συντελεί στην ηθική αναβάπτιση του ανθρώπου, που βαθαίνει την ύπαρξη, που γίνεται απαρχή ελευθερίας, αντίβαρο στην αυθαιρεσία, πνευματική ανάσταση, αναγέννηση σε μια νέα ζωή... Είναι ο πόνος όχι με τη σημασία της οδύνης και του πένθους, αλλά ως μια βασανιστική προσπάθεια διείσδυσης στην ουσία των πραγμάτων που πληγώνει... «Ο πόνος γυμνάζει το πνεύμα» διακηρύττει ο Αριστοτέλης... Αυτόν τον δημιουργό πόνο αποπνέουν τα κείμενα του βιβλίου... Ακόμη και εκείνο το αθώο lapsus στη χθεσινή παρουσίαση, που τα στρίποδα γίνονται στρείδια, φανερώνει ασυνείδητα τα στρείδια που κλείνουν μέσα τους

διαμάντια, είναι τα διαμάντια του δημιουργού πόνου που λάμπουν στις γραμμές των κειμένων... Τον ίδιο αρχέγονο, αυθεντικό πόνο συναντάμε στους ρεμπέτες του περιθωρίου και είναι ο ίδιος πόνος, που οδηγεί όλης της γης τους κολασμένους σε κακοτράχαλα ζερβά μονοπάτια...

Ένα βιβλίο νοσταλγικό, γλυκό, μελαγχολικό, εσωτερικό μόνο για ευαίσθητους, σαν αυθεντικό συριανό λουκούμι ζυμωμένο με νοσταλγία και δημιουργό πόνο...

Σύρος, 9 Σεπτεμβρίου 2019

Η Λουκρητία Δούναβη

Παρουσίαση του βιβλίου της Χριστίνας Πουλίδου “Πέρα-Δώθε”

Από το φίλο μας Θάνο Θραψιάδη

Στις 31 Αυγούστου στη αίθουσα “Βαλμάς” του Επιμελητηρίου Κυκλάδων παρουσιάστηκε το βιβλίο της δημοσιογράφου Χριστίνας Πουλίδου με τον τίτλο “Πέρα – Δώθε” .

Το βιβλίο αυτό ακολούθησε την προ τριετίας έκδοση του προηγούμενου της, “Ανω-Κάτω”, που πραγματευόταν, επίσης, γεγονότα της νεώτερης συριανής ιστορίας και ακολουθώντας τον δρόμο της μυθοπλασίας έφερνε κοντά την καθημερινότητα με την πραγματική ιστορία του νησιού και της Ερμούπολης (αρχές 20ού αιώνα-κατοχή- σύγχρονη εποχή).

Το “Πέρα-Δώθε” χρονολογικά διαδραματίζεται την πρώτη περίοδο από τον εποίκισμό της Ερμούπολης μέχρι την αρχή της “παρακμής” της, περίπου το 1870. Η Χριστίνα Πουλίδου, φέρνοντας μαζί της δύο ισχυρά όπλα, την μεγάλη αγάπη της, δηλαδή, για την Σύρο και την τεράστια δημοσιογραφική της εμπειρία, προσεγγίζει με ιδιαίτερη ακρίβεια τα ιστορικά γεγονότα και καταφέρνει, ακόμα και την μυθοπλασία που χρησιμοποιεί, να την κάνει οικεία πραγματικότητα μέσα στο σωστό περιβάλλον.. Ακόμα και τα ονόματα των ηρώων φαίνονται πραγματικά, όσο για τις τοποθεσίες, λες και έχει γεννηθεί σ’ αυτές, λες και οι παλιές μνήμες έχουν περάσει σ’ αυτήν από στόμα σε στόμα προγόνων..

Τον συντονισμό της παρουσίασης είχε ο Γιάννης Μειμάρογλου ενώ για το βιβλίο μίλησε η γνωστή βιβλιοκριτικός και κριτικός τέχνης Κατερίνα Σχινά και ο δικηγόρος Θάνος Θραψιάδης που ανέδειξε (όπως, εξάλλου είχε κάνει και με το πρώτο βιβλίο) συνδυαστικά τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την “συριανή ταυτότητα” του βιβλίου και το φέρνουν κοντά στις προσωπικές μας μνήμες , πλουτίζοντάς το με τα “ντόπια” χρώματα και αρώματα του αγαπημένου νησιού. Αποσπάσματα, με ζωντάνια και 'ένταση διάβασε ο Βρασίδης Ζάβρας.

Το βιβλίο έχει εκδοθεί από το “ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ”

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γάμοι

Το Σάββατο 13^η Ιουλίου 2019 στον Ι.Ν Αγίου Νικολάου στη Σύρο, τέλεσαν τους γάμους των ο χημικός κ. Ευριπίδης Τσαούσογλου, γιός του μέλους και ταμία του Συνδέσμου κ. Πέτρου Τσαούσογλου, μετά της δικηγόρου κ. Σοφίας Νικητάκη.

Στους νεόνυμφους ευχόμεθα κάθε Ευτυχία !

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟ

Από 01/07/19 έως 30/09/19

Σαλόπουλος Ιωάννης	240 €	Για τους σκοπούς του Συνδέσμου
--------------------	-------	--------------------------------

Πένθη

Ο αιφνίδιος θάνατος της Ιωάννας Βαρδαλάχου το γένος Καλιβρούση, σύζυγος του μέλους μας Μανώλη Βαρδαλάχου, γέμισε με λύπη την τοπική κοινωνία, και όχι μόνο.

Ήταν πολύ αξιαγάπητή σε όλους και υπήρξε επί σειρά ετών Αντιπρόεδρος του Λυκείου Ελληνίδων Σύρου.

Η Ιωάννα απεβίωσε και ετάφη στη Σύρο την 15η Ιουλίου 2019.

Απεβίωσε στην Αθήνα την 27η Ιουλίου 2019 και ετάφη την Δευτέρα 29/07, πλήρης ημερών, ο ευπατρίδης Δημήτριος Κατελάνος από τα παλαιότερα μέλη και εξαίρετος φίλος του Συνδέσμου.

Απεβίωσε και ετάφη στη Σύρο την 18^η Αυγούστου Μυρσίνη Κοή, το γένος Χατζιδάκη, χήρα του Ανδρέα Κοή.

Απεβίωσε στη Σύρο την 3^η Σεπτεμβρίου, πλήρης ημερών, ο Κωνσταντίνος Ραΐσης Συνταξιούχος Πλοίαρχος Ε.Ν.

Απεβίωσε στη Σύρο την 5^η Σεπτεμβρίου όπου και ετάφη, μετά από πολύ σύντομη ασθένεια σε ηλικία 73 ετών, ο Γεώργιος Ι. Κανάκης Συνταξιούχος Πλοίαρχος Ε.Ν

Θερμά συλλυπούμεθα τους οικείους των

Λάβαμε το παρακάτω μήνυμα:-

Η μακαριστή Ιωάννα Καλλιβρούση ήταν συμμαθήτριά μας.

Γράφτηκε ένα σύντομο αποχαιρετιστήριο για την εξόδιο ακολουθία, όμως καμιά συμμαθήτρια δεν μπόρεσε να το εκφωνήσει λόγω της μεγάλης συγκινησιακής φόρτισης.

Συμπεραίνουμε ότι στο περιοδικό του Συνδέσμου, του τρέχοντος τριμήνου, θα υπάρχει χώρος αφιερωμένος στην Ιωάννα και παρακαλούμε, αν είναι εφικτό, να δημοσιευθεί και ο αποχαιρετισμός των συμμαθητών της.

Σας ευχαριστώ πολύ

Βούλα Βουγιούκα-Μελισσάκη

Για την Ιωάννα μας...

15 Ιουλίου 2019. Η πρωινή είδηση μαχαιριά βαθιάς πληγής.. Μπουρίνι αναπάντεχο, σαρωτικό....."Χάσαμε την Ιωάννα μας"

Η γλυκιά, ευγενική, καλοσυνάτη, χαμογελαστή, δραστήρια, προσφερόμενη και δυναμική συμμαθήτριά μας δεν είναι πια μαζί μας...

Η αγκαλιά μας αισθάνεται την παγωνιά του κενού....

Επικοινωνούμε την πονετική είδηση μεταξύ μας και η λύπη μεγεθύνεται....

Η εικόνα της σε αμέτρητες προβολές...

Η Ιωάννα στο ίδιο, στο εμπρός, στο δίπλα θρανίο...Η Ιωάννα στα ενήλικα ανταμώματά μας... στις γιορτινές συνάξεις....στην πόλη και στην εξοχή.. Η Ιωάννα στις ήρεμες από κοντά συζητήσεις μας, στα τηλεφωνήματά μας.....στο μοίρασμα των συναισθημάτων και στα εύκολα και στα δύσκολα.... Η Ιωάννα στην προσφορά της στην οικογένειά της.....Η Ιωάννα στην προσφορά της στο Λύκειο των Ελληνίδων...

Συναισθανόμαστε την αβάσταχτη οδύνη των ανθρώπων της οικογένειάς της. Του Μανώλη του άντρα της, του Νίκου του γιού τους, της Μαρίας, της Μίσης, του Δημήτρη.

Μοναδική παρηγορά για όλους μας και πρωτίστως φυσικά για εκείνους : Το κορίτσι με το ουράνιο μπλε στα μάτια και το φωτεινό πρόσωπο ταξίδεψε για τη γαλήνια και ολόφωτη αγκαλιά του Χριστού..

Καλό Παράδεισο Ι Ω Α Ν Ν Α Κ Ι μας.

Θα χαμογελάς πάντα ευγενικά και ανυπόκριτα στις αναμνήσεις μας και θα σε θυμόμαστε πάντα...

Οι συμμαθήτριάς και οι συμμαθητές σου.

ΖΩΕΣ ΜΕΣΟΤΟΙΧΙΑ

του Τάκη Κυριτσόπουλου

Τα πλήκτρα σιγανάβει το ένστικτο της φωτιάς,
φωτιάς που σβήνει δάκρυ τσακίρικης ματιάς.

Το φως που δε θυμάσαι, αερικά κεντούν
μ' ολόχρυσο μπρισίμι στ' ασπράδι του ματιού.

Να 'μουν στο φτέρωμά σου το πιο μικρό φτερό,
στο κάθε πέταγμά σου κοντά σου να πετώ.

— . — . — . —

Νότες που αργά σκουριάζουν, καθρέφτες που γερνούν,
βράχων δεσιές κι ανταύγειες στον άνθρωπο οδηγούν.

Μπηγμένες στην πατίνα, βγαλμένες βιαστικά
γριές φωτογραφίες, που ξεδοντιάστηκαν.

Άναψε ένα σπίρτο, θέλω να ζεσταθώ,
κι έλα και νίκησέ με την ώρα που μεθώ.

Η κουρτίνα

Του Δημήτρη Βόϊκου

Στο παραθύρι ήταν κρεμασμένος ο χορός!
Ένα ζευγάρι κεντημένο στην κουρτίνα,
της κράταγε το χέρι απαλά ο νεαρός
και αφημένη στις στροφές, η μπαλαρίνα.

Μου έφερνε στο νου τα χρόνια εκείνα τα απλά,
τη μάνα μου, που την κεντούσε με αγάπη,
το χρόνο έλεγε συχνά, πως θα κατρακυλά,
και θα μας φθείρει τη ζωή, σαν το σατράπη.

Αναρτημένος ο χορός πρόβαλε τρυφερά,
στην πρώτη θέση η κουρτίνα στο σαλόνι,
την οικογένεια μου έδειχνε, την προσφορά
με τις ευθύνες, τα παιδιά, χαρές και πόνοι.

Με τον καιρό κρεμάστηκε με την αναθυμιά,
ο χρόνος στην κουρτίνα...., με αχλή και σκόνη,
κορέστηκε η ζωή ανάλγητα την ερημιά,
με μίαν οδυνηρή σιωπή, που με σκοτώνει...

Σύρα, Μάρτης 2019

Ερασιτέχνης «Ανθρωπος»

Του Νίκου Σαλίβερου (Σάλος)

Έχω και γώ, το χάρισμα να είμαι <Θεού-γέννης>,
μα στην ποιότητα φαύλου νού παρέμεινα εργένης,
γι' αυτό και νιώθω, πως είμαι ερασιτέχνης.

Επάγγελμα, άνθρωπος <περαστικός>,
καμιά περίπτωση...ευλόγως
εκτός κι 'άν τύχει παραλόγως
να γίνω ,δοτός, Ακαδημαϊκός.
«Ερασιτέχνης είναι άνθρωπος,»
δίπλα, με προσφωνεί ,ένας συν-άνθρωπος

Και θάλασσες που όργωσα κίηπείρους,
απείρους,
είδα, χαρακτήρες όμηρους,
άμοιρους
και τραγικούς....

..Ακούς;
διαβάτη, φίλε, ξένε της ζωής συνοδοιπόρε,
Οπώραι,
ανόθευτοι κί'αγνοί, στους κήπους της κοινωνίας, λίγοι ανθούν,
κί'οι <συν-άνθρωποι> τους γείτονες ψεύτικα πενθούν.

Το χάρισμά μου, σαν όλων, πάντοτε <Θεού-γέννης>,
παιδί μιάς Θάλειας, μιάς Κατινιώς, ή μιάς Ελένης
βαδίζω τη ζωή... με δυσθυμιά, ερασιτέχνης.
Ίδιο επάγγελμα,-άνθρωπος- και πειραματικός .
Καμιά περίπτωση. .αναλόγως,
τον <άνθρωπο-θεριό> να ημερέψω. Αψόγως
δεν κερδίζεται η μάχη. « Μανιακός...»,»
δίπλα, προσθέτει ο συν-άνθρωπος ,

«... κι' ερασιτέχνης, είναι ο άνθρωπος».

του Τάκη Κυριτσόπουλου

